

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
na pol leta 120
na celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratom:

Enostolpna petilna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45. cm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6. III. Rokopisi
se ne vračajo; neuravnavljena pisma se ne spre-
tmeajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Dva genija.

V vsaki družini imajo svoje družinske
praznike. Ob njih se spominjajo svojih za-
služnih prednikov ali pa tudi sedaj živečih
članov, ki so doprinesli, da se je družinski
dom lepo razvijal. Tak spomin in hvaležnost
družinskih članov do svojih dedov je nekaj
samoobsebi umevnega. Ne bi vnuk živel v le-
pem domu, ne bi mogel obdelovati rodovitnega
polja, ako ne bi pred njih njegov ded ali
praded ustanovil in pripravil sedanega le-
pega doma. Vnuki, pravnuki, živijo od svojih
dedov, pradedov, sinovi imajo življenje od
svojih očetov, tako gre generacija za genera-
cijo svojo pot, vsaka zida in gradi na uspehe
in pridobitve prednikov v nepretrgani verigi
človeških rodov.

Najbolj pa se ta medsebojna zvezanost in
odvisnost človeštva od prednikov kaže v na-
rodu, ki ni nič drugega kakor širša družina,
sestavljena iz sorodnih družin. Kakor imajo
družine svoje očete, svoje prednike, ki so gra-
dili ali ustanavljali družinske domove, tako
ima tudi narod svoje moze, svoje velike bu-
ditelje in dramitelje narodne duše. To so bili
predvsem naši veliki narodni prosvetitelji,
vzgojitelji, ki so naše ljudstvo vodili do na-
rodne zavesti in do slovenske narodne kul-
ture. Ti vzgojitelji in buditelji narodne duše
so več kakor krvni očetje naroda. Krvni oč-
etje sinu dajo samo življenje. Verski in duševni
buditelji pa mu dajo tudi dušo. Od tega
duševnega življenja šele narodi dobijo svojo
vrednost in opravičenost, da obstajajo. Narod,
ki je duševno zaspan, neprebujen, živi člo-
veška nevredno življenje. Nekulturno in nepre-
bujeno ljudstvo živi v nižinah animaličnega
življenja. Poklican pa je vsak narod, da se
popne iz nižin do višin duševnega življenja,
do kulture, do Boga.

Veliko orodje v tem najvišjem poslanstvu
naroda, da kvišku stremi, so njegovi izbrani
sinovi, geniji. Ti v svojem genialnem zanosu
naprej živijo stoletja in dajejo narodu polet
za njegovo stremenje na potu, težavnem in
trnjevem, do višin kulture in omike.

Taka dva genija v slovenskem narodu sta
bila Slomšek in Krek. Enega je rodila Štajer-
ska, drugega Kranjska. Vsak na svojem po-
lju sta dala svojemu narodu pobudo, kakršne
ni dobil od nikogar ne poprej ne pozneje. Mi
smo tako srečni, da obhajamo 125 letnico Slo-
mške in 60 letnico rojstva Kreka. Prosvetni
rezevi v Ljubljani in Mariboru sta slovensko po-
vabili ob tej priliki ves slovenski narod, da
obhaja spomin teh dveh mož. V Ljubljani in
v Mariboru ju bodo prav svečano proslavili
danes. Lepa doba let je minula, odkar sta nas
zapustila, Slovenci smo med tem šli velik ko-
rak naprej, na vseh poljih, verskem, kultur-
nem in gospodarskem. Širok naše domovine
se belijo naše cerkve, dvigajo društveni do-
movi, se razcvetata gospodarstvo. Vse to boga-
stvo, duševno in materialno, je v veliki meri
plod misli in dela teh dveh mož. Kar sta oba
movala v svojih načrtih, spisih, to se je te-
kom let udeležilo v našem narodu, tako da
dnevi čisti in spoštovan v zboru drugih narodov.
V bratski tekmi z njimi delujoč in napredujoč.

Vsako življenje, rast in razvoj pa potre-
buje hrane, ki je primerna organizmu. Čim
plemenitejši je organizem, čim višja kaka
stvar, tem bolj jo moramo gojiti. Organizem
našega slovenskega narodne kulture, posebno
našega bujno se razvijajočega katoliškega po-
kreta, je zrastle na tleh Slomškovih in Kreko-
vih, ideali in čednosti teh dveh mož so ga re-
šili. Ako hočemo mi, potomci, nadaljevati kul-
turno delo Krekovo in Slomškovo, se moramo
prašati, ali še v nas delujejo isti vzori in iste
čednosti, kakor so delovale v ustanoviteljih
našega pokreta.

Prepričani smo lahko, da bi se v tistem
renutku, ko bi odpadli od Slomškovih in Kre-
kovih načel, veličastna zgradba našega katoli-
škega pokreta zrušila, ker ne bi več imeli hra-
ne, ki edina more vzdrževati tako idealno pod-
etje. Na zunaj bi jo mogli nekaj časa držati
a dosega uspehe, na znotraj pa bi bili smrti
nabližani, ker bi bili brez notranje oživljajoče
luče.

Ni nič čudnega, če v tako neugodnih živ-
lenskih razmerah, kakor so danes, ljutih pro-
vencih in političnih bojih, časih tudi naš ide-
lizem opeša. V takem položaju je potrebno,
da se od časa do časa zopet očistimo in pomla-
dimo visokih idealih, ki nam naj svetijo

v boju. Tak čas je letošnja obletnica Slomške
in Kreka, da se vnovič v celotnem našem
javnem in zasebnem življenju orientiramo po
svetlih vzorih naših zvezd-vodine, velikanov
idealizma in dela, upanja in požrtvovalnosti,
visokih zanosnih načrtov in misli. Posebno na-
ša mladina je poklicana, da ob teh dveh ge-
nijah povzdigne svojega duha. Pomlajeni in

prerajeni po njih, bomo zopet zagrabili lo-
pato in motiko, da bi naprej kopali in obde-
lovali polje svoje domovine, kakor je naša
dolžnost. Zato, pozdravljena naša učitelja
Slomšek in Krek, pozdravljena naša najmlajši
slovenski rod, še komaj vzbrstel cvet, da gre
za Vama pot truda in znoja, pot boja in zma-
ge, veličastno pot dela za narodni blagor.

Kako se delajo nepotrebne in našemu ugledu škodljive afere.

Belgrad, 21. nov. (Izv.) Današnja »Poli-
tika« prinaša ob priliki afere zaradi zavoda
sv. Hieronima sledeči brzojav iz Rima:

»Po odhodu dr. Smolake v Belgrad je
novimenovali odpravnik poslov pri Vatikanu
g. Milan Jovanović poslal drž. tajniku kardi-
nalu Gaspariju pismo, v katerem mu sporoča
svoje imenovanje. Pismo je nesel v Vatikan
sluga poslanstva. Vrnil se je z odgovorom,
da ga v Vatikanu niso hoteli sprejeti. Odprav-
nik poslov je potem poslal v Vatikan z istim
pismom Moscatelija, tajnika poslanstva. Niti
njega niso sprejeli v pisarni kardinala Gaspa-
rija. O tem niso dali nikakih informacij. Že
se, da hoče Vatikan prekiniti diplomatske od-
nošaje s kraljevino SHS.«

Tako se glasi vest »Politike«, ki že par
dni vodi kampanjo proti Vatikanu. Informi-
rali smo se na merodajnem mestu o zadevi in
smo zvedeli, da je vest absolutno tendencio-
zna in da ne odgovarja dejanskemu stanju, mar-
več da je njen namen zabrisati veliko bla-
mažo, ki jo je naša vlada doživela vsled ne-
taktnega obnašanja nekaterih predstavnikov
v Rimu. Zadeva je sledeča:

Po odhodu Smolake iz Rima je naše po-
slaništvo pri Vatikanu ostalo brez pravega
zastopnika, na kar se je belgrajska vlada po-
skušala tašiti našega poslanstva pri kvirinalu
in ga kratkim pot m imenovala za odprav-
nika poslov pri vatikanskem poslanstvu. Na

ta način bi bil ustvarjen nevaren precedent,
da naše poslaništvo pri Kvirinalu istočasno
zastopa interese naše države pri Vatikanu.
Torej isti poslanik pri dveh suverenih. Vati-
kan je seveda to namero belgrajske vlade
takoj preprečil s tem, da Jovanovića ni pri-
poznal.

Poleg tega je že sama vest zelo čudna,
kajti tako važna nota, kakor je imenovanje
novega odpravnika pri kakem suverenu, se ne
pošilja po slugi poslanstva, temveč je v di-
plomatskih krogih popolnoma drug običaj.
Ravno te vesti dokazujejo, s kako lahkomiš-
ljenostjo postopajo merodajni činitelji in da-
jejo povod sumnji, da se je z gotove strani
želelo narediti afero, ki bi dala povoda, da
se pogajanja, ki so se že začela za sklep kon-
kordata, prekinjejo. Gre samo za to, da se
zvali krivda na drugo stran. Ravno vsled tega
postopanja je popolnoma jasno, kje je iskati
krivce in kakšen je bil povod za to za našo
državo vsekakor neljubo zadevo, ki nam ne
more v inozemstvu niti najmanj koristiti.

V tukajšnjih diplomatskih krogih je za-
deva vzbudila zelo veliko zanimanje. V ko-
likor smo imeli priliko govoriti z zastopniki
tujih držav, je to postopanje splošno vzbudilo
najrazličnejše komentarje. Vsi diplomatični
krogi soglašajo v tem, da je tako postopanje
več kot smešno. Na račun takega postopanja
naše diplomacije so padale različne izjave.

Povišan proračun — zvišana bremena.

Belgrad, 21. nov. (Izv.) Kakor smo včeraj
javili, je fin. minister predložil skupščini pro-
račun. Treba je poudariti, da je fin. minister
to storil na običajen način, namreč da je po-
slal skupščini pismo, ne da bi priložil pro-
račun. Po izjavi vladnih krogov znaša sam
proračun skoraj 13 milijard, torej je za skoro
700 milijonov večji od sedanjega proračuna.

Naglasiti je treba dejstvo, da se je fin.
minister v ekspoziciji hvalil s tem, da so do-
hodki povečani, ker so vsi davki povečani.

Jasno je torej, da je z ozirom na povečan
proračun fin. minister izterjavanje davkov po-
novno povzidal. Že dosedaj je v Sloveniji, še
bolj pa v Srbiji med ljudstvom vladala naj-
večje ogorčenje, ker ljudstvo izredno težko
zmaguje velika bremena, ki jih nalaga sedanja
finančna politika vlade.

Zanimivo je dejstvo, da so ravno pod
vlado, ki naj bi predstavljala seljaško demo-
kracijo, zopet povišali proračun brez stvarne
potrebe, kar bo seveda padlo na rame ljudstva.

Pomenljiv prihod g. Balugdžića v Belgrad.

ZACETEK POGAJANJ ZA BALKANSKO ZVEZO? — POSVETOVANJA, KAKO NAJ SE
LATENTNA VLADNA KRIZA REŠI.

Belgrad, 21. novembra. (Izv.) Danes je
prispel v Belgrad naš berlinski poslanik. V
krogih, ki so informirani o njegovem prihodu,
se zatrjuje, da je prišel predvsem radi tega da
z merodajnimi krogi razpravlja o položaju na
Balkanu.

Kakor znano, je Grška predlagala spre-
jetje takozvanega balkanskega pakta, kate-
rega je naša država prvotno odklonila. Po
sprejetju locarnskega pakta, je Društvo naro-
dov prišlo s predlogom, naj bi se sklenil tak
pakt med balkanskimi državami s posebnim
ozirom na krvave dogodke na grško-bolgarski
meji.

Govori se, da bo g. Balugdžić pri bližnjih
pogajanjih med balkanskimi državami načel-
nik naše delegacije. Balugdžić je bil danes
sprejet od kralja v avdienci. Dobro informi-
rani politični krogi so mnenja, da je Balugd-
žićev prihod v zvezi s težkim notranjim po-
ložajem, ki ni rešen z Radičevim vstopom v
vlado, marveč je prešel v zaključno fazo. Kri-
za, ki je bila latentna, se ni mogla pravilno re-
šiti, dokler sam načelnik Radičeve stranke ni
prevzel formalne odgovornosti. Po njegovem
vstopu v vlado, se lahko kriza prične formalno
pravilno reševati.

Konferenca Male antante
se še ne vrši.

Belgrad, 21. nov. (Izv.) Nekateri listi po-
ročajo, da se bo konferenca Male antante vr-
šile prve dni decembra. Vsekakor je ta vest
prezgodnja, kajti gotovo je, da se z ozirom
na političen položaj v Romuniji, kjer stoji
vlada pred padcem, ta konferenca ne bo vr-
šila v tem času. Poleg tega pa so tudi raz-
mere med posameznimi državami Male an-
tante v poslednjem času dobile tak značaj, da
je treba vsa vprašanja, ki stoje na dnevnem
redu, podvreči temeljiti reviziji in šele potem
sklicati konferenco.

Komentarji o Radičevi izjavi.

Belgrad, 21. nov. (Izv.) Politični krogi se
še vedno zanimajo za Radičev izjavo. Izjava
sama, kakor smo že poročali, je naredila zelo
čuden vtis, po svoji zmešanosti in ne-logičnosti.
Poleg tega pa se Radiču še posebno očita,
da je na vse strani skušal delati komplimente
in da se je z ozirom na to zapletel v taka
nasprotja, da jih ne more zgladiti. Sam njegov
program prosvetne politike sploh ni noben
program, marveč je običajna mešanica dema-
goških fraz in obljub.

ODSTOP NEMŠKE VLADE PO PODPISU
LOCARNSKE POGODBE.

Berlin, 21. nov. (Izv.) Kanceler dr. Luther
je izjavil, da bo nemška vlada odstopila po
podpisu locarnske pogodbe.

Volivni dan na ljubljanski
univerzi.

Ljubljana, 21. novembra.

Ze dopoldne je bilo opaziti na ljubljan-
skem vseučilišču izredno živahno vrvenje; po-
sebnost pozornost so vzbudili akademiki-plaka-
terji, ki so po stenah lepili kričeče plakate.
na drugi strani pa so se v predavalnicah po-
javili obrazi, ki so sicer redko vidni v teh
prostorih. Proti 12 je izgledalo kakor da se je
pretvorila Alma mater v razstavni prostor
plakatov, reklamnih slik — prava šola v vež-
banju latentnih karikaturnih dispozicij. Kakor
se pojavi na tej ali oni deski nov plakat, hi-
poma se zgane okoli nje gruča akademikov
vmes pikre opazke, smeh in posvke. Vseka-
kor je treba pripomniti, da so se te nečedne
in po politično-strankarskem žargonu priko-
jene reklame udeležili oni od liste »A« (Ja-
dran, Triglav, Slovenski Jug in Orjuna) ter
liste »B« (neorganizirani) in da je bil ta pla-
katerski dvoboj mestoma jako neakademski.
Samo par primerov; neorganiziranci so že
predpoldne pokazali veliko agilitno v razde-
ljevanju rdečih plakatov, ki so nosili vsebino.
»Kdor želi, da se bodo štipendije delile v taj-
ništvu SDS, ta naj voli listo »A« (demokrati).
Tako po popoldne pa so odgovorili prizadeti
z zelenimi plakati: »Kdor želi dobiti podporo
z rdeče blagajne, naj voli združene komuniste
in agrarce.« Neokusni so bili posebno oni te-
legrami demokratske skupine, ki so na ne-
takten način smešili tovariše iz vrst neorga-
niziranih.

Kar je pa imponiralo pri tem volivnem
boju, je dejstvo, da se katoliška akademika
omladina ni spustila v ta, mestoma neakadem-
ski način volivnega boja. Priznanje je v tem
oziru prišlo od strani treznih demokratskih
ter neorganiziranih akademikov. Mirno, a si-
gurno je šla katoliška akademska mladina v
volivni boj, zaupajoč v tradicionalno discipli-
niranost in trdno zavest lastnih vrst.

Popoldne pa je na naši univerzi vladala
življenje kakor ga ne pomnimo, odkar imamo
svoj največji znanstveni zavod. Že ob 13 so se
podajali slušatelji vseh fakultet in v gostih
gručah na volišče. Tekom prve ure je volilo
300 akademikov. Takega zanimanja za lastno
reprezentanco niso pričakovali v najbolj opti-
mističnih krogih; dokaz, da je misel lastne re-
prezentance popolnoma dozorela. Proti več-
eru pa so prihajali znova in znova od vseh
strani oni, ki so že volili in oni, ki svoje voliv-
ne dolžnosti še niso izpolnili. Vse pa je gnala
radovednost po izidu volitev, ki so se zaključili
ob 19. Izid volitev, ki se je razglasil ob tri-
četrti na 20, je v neverjetni strpnosti pričako-
valo do 400 akademikov.

IZID VOLITEV V REPREZENTANCO.

Glasovalo je 894 akademikov, kar je zna-
menje velikega zanimanja za SSLU in posle-
dica vnetih agitacij. Dobile so posamezne li-
ste: A — »Delovna lista« (napr.) 463. B —
»Sindikalna lista« (»Levi« in neorg.) 174
C — »Lista kat. akad.« (naša društva) 250
Na ta način se je že snoči proglasil na-
slednji odbor:

Predsednik: Maček (Jadran).
Tajnik I.: Pogačnik (Zarja).
Podpredsednik: Golouh (Triglav).
Blagajnik: Kuljiš (neorg.).
Tajnik II.: Primus (Jadran).
Arhivar: Liković (Zarja).
Odbornik: Jurković (Slov. Jug).

Dobili smo tudi enega od treh revizorjev:

Bizjaka (Danica).

Naše število je izredno častno in pome-
nja naše mirno, a idejno močno napredovanje
na univerzi — največje doslej. Zavedamo se,
da smo samo mi s svojim vseskozi taktičnim
nastopom rešili reprezentanco. Dočim so si
stali drugi ostro nasproti, je našlo naše na-
stopanje splošno priznanje in je pomirjevalo
duhove. Stejemo si v čast, da smo znali v
prospeh bodočega skupnega dela pozabiti na
preteklost... Ko so bile vse stene polne pla-
katov, »telegramov« in radiogramov, so stale
naše deske brez vsakega poziva, nikjer ni sli-
šal nihče izzivanja od naše strani.

In doživeli smo lep uspeh: reprezentanca
ne bo mogla delati brez nas in bo uspevala
le, ker hočemo mi, da dela.

Naše vrste so pokazale našo neomajno
disciplino in stanovsko zavednost. Pokazali

smo, da razpolagamo z močno armado, ki je zanesljiva in delovna. Število 250 tovarišev predstavlja moč, preko katere ne bo moč goče iti.

Tovariši, ki ste volili »listo katol. akademikov«, hvala Vam in priznanje!

Nemška vlada za podpis pogodbe v Locarnu.

Berlin, 21. nov. (Izv.) V Berlinu so se zbrali vsi ministrski predsedniki nemških zveznih držav na posvetovanje glede podpisa locarnske pogodbe. Kanceler dr. Luther in vnanji minister dr. Stresemann sta želela soglasen sklep. Podpisu pogodbe pa se je upiral nemškonalionalni ministrski predsednik mecklenburški. Kljub temu odporu so navzoči sklenili, da berlinska vlada pogodbo podpiše in da vstopi Nemčija v Društvo narodov. Tudi državni predsednik Hindenburg, pod čegar predsedstvom se je seja vršila, je s sklepom soglasal. Danes tudi ni nobenega dvoma več, da bo nemški državni zbor pogodbo odobril.

Berlin, 21. nov. (Izv.) Z ozirom na državne centre za časa boja za locarnsko pogodbo ni izključeno, da vstopi vodja centra dr. Marx v vlado kot minister za pravosodje.

NOV ANGLEŠKI POSLANIK V BERLINU.

Berlin, 21. nov. (Izv.) Na mesto lorda O' Abernona, ki je bil od 1. 1920. naprej angleški poslanik v Berlinu, pride za poslanika Sir Horace Rumbold, ki služi sedaj v Madridu. Sir Horace Rumbold se mudi sedaj v Makedoniji kot predsednik od Društva narodov postavljene komisije za preiskavo dogodkov na grško-bolgarski meji.

PROTEST PROTI MUSSOLINIJU V NEMSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Berlin, 21. nov. (Izv.) Med razpravo o nemško-laški trgovski pogodbi je bivši minister dr. Hilferding z ostrimi izrazi ožigosil Mussolinijeva nasilja in protestiral, da Mussolini podpiše locarnsko pogodbo. Posl. Meyer pa je protestiral proti divjanju fašistov nad Nemci na Južnem Tirolskem.

Italijanski parlament.

Rim, 21. nov. Senat je z 208 glasovi odobril zakon proti tajnim društvom.

Na hodnikih Montecitorija so fašisti insultirali poplarskega poslanca Cappa, nacionalna katoličana posl. Guarientija in Di Rodinija ter republikanskega poslanca Chiesio.

V tem je zboroval parlamentarni poplarski klub, ki je sprejel sklep, da se vrnitev v parlament odgodi do strankinega kongresa, ki bo o tem vprašanju končno javno sklepal.

Komunisti so se kljub predvčeršnjim dejanskim napadom nanje včeraj zopet udeležili zbornične seje.

>COORIERE DELLA SERA< V FAŠISTOV-SKI SLUŽBI.

Milan, 21. nov. Na osebni pritisk Farinacija se je družba, ki je doslej izdajala »Corriere della Sera«, razpustila in prisilila s tem dosedanjega ravnatelja sen. Albertinija, da je zapustil svoje mesto. Ravnateljstvo »C. d. S.« je prevzel dosedanj njegov pariški dopisnik Croci.

FAŠISTI IN POPOLARI.

Rim, 21. nov. (Izv.) Za komunisti so prišli na vrsto popolari. Ko so včeraj stali trije poslanci popolarov na hodniku, so jih fašistovski poslanci napadli in jih stisnili iz zbornice na cesto. Popolari so nato sklenili, da ne pridejo več v parlament.

MUSSOLINIJEVI POGOJI ZA POTOVANJE V LONDON.

London, 21. nov. (Izv.) Londonski listi poročajo, da še vedno ni gotovo, ali pride Mussolini v London podpisat locarnsko pogodbo ali ne. Mussolini je zahteval od angleške vlade za varstvo svoje osebe naravnost neverjetne stvari. Ker je italijanski poslanik v Londonu vprašal, kje bo Mussolini stanoval, mu je angleška vlada ponudila pol nadstropja v enem najiminennejših londonskih hotelov. Na to ponudbo je odgovoril Mussolini, da zahteva stanovanje v drugem nadstropju in sicer celo nadstropje, prvo in tretjo nadstropje pa morata ostati za časa njegovega bivanja popolnoma prazna in zaklenjena. To Mussolinijevo zahtevo je angleška vlada odklonila. Mussolini je na to odgovoril, da bo stanoval v poslopju italijanskega poslanštva, če bo italijanska policija skupno z angleško ugotovila, da ni nobene nevarnosti za njegovo življenje. V London je prišla cela armada italijanskih detektivov, ki stikajo za v Londonu bivačimi Italijani. Od poročila laških detektivov bo odvisno, ali odpotuje Mussolini v London ali ne.

Spor radi zavoda sv. Hieronima v Rimu.

(Razgovor z narodnim poslancem dr. J. Hohnjecem.)

Ker se je v vprašanju zavoda sv. Hieronima v Rimu pojavil spor med Vatikanom in našo vlado in ker nasprotniki katoliške cerkve to zadevo predstavljajo popolnoma v napačni luči, da bi mogli napadati vrhovnega poglavarja katoliške cerkve, se je uredništvo našega lista obrnilo na poslanca dr. Hohnjeca s prošnjo za pojasnila o tej » aferi«. Poslanec dr. Hohnjec, ki je, kakor smo poročali, o tej zadevi vložil interpelacijo na ministra zunanjih zadev, je na naša vprašanja dal naslednje odgovore:

Kakšen je zavod sv. Hieronima po svojem postanku in razvoju?

Zavod sv. Hieronima je povsem cerkvena ustanova. Osnovan je bil z bulo papeža Nikolaja V. Pii fidelium votis z dne 31. aprila 1453. Prvi ustanovitelj je bil Slovenec Jerolim iz Ptujja, ki je daroval cerkev sv. Marine na Campo Martio. To cerkev je Jerolim iz Ptujja popravil ter je s pomočjo svojih tovarišev v Rimu poleg cerkve sezidal hišo. To je začetek zavoda sv. Hieronima, ki je po papeževi buili bil osnovan kot hospic, to je: kot gostišče za rimske romarje iz krajev južnih Slovanov.

Upravo zavoda je imela v rokah congregatio Illirica (ilirska kongregacija), to je zbor, ki je bil sestavljen iz predsednika, tajnika, blagajnika in poljubnega števila članov, ki so vsi bili slovanske narodnosti. Ta zbor je bil odvisen ter v upravi odgovoren kardinalu protektorju (zaščitniku).

Papež Sikst V., ki je bil hrvatskega rodu, je z lastnimi stroški staro, skoro razpadlo cerkev iz temelja prezidal, dozidal hišo ter gostišču dodal kapitel, ki je tudi bil član omenjene kongregacije, pa ni smel tvoriti večine. Vse to je papež Sikst V. uredil leta 1589. z bulo Sapientiam sanctorum, ki jo je izdal dne 11. avgusta.

Že za časa Klementa VIII. leta 1589. so hoteli gostišče spremeniti v kolegij, pa ni prišlo do tega. Še le za časa papeža Pija VI. leta 1793. je bil osnovan kolegij, ki pa je čez pet let vsled neugodnih političnih razmer bil ukinjen.

V 19. stoletju je dvakrat prišlo do ustanovitve kolegija za vzgojo duhovnikov, ki pa je trajal samo nekaj let. Naposled je papež Leon XIII. dne 19. marca 1900 izdal naredbo, da se mora osnovati kolegij za višjo izobrazbo duhovnikov iz krajev južnih Slovanov, zlasti iz hrvatskih pokrajin. Z breve-om (kratkim apostolskim pismom) Slavorum gentem dne 1. avgusta 1901 je papež Leon XIII. ukinil prejšnji zbor in kapitel ter je ves imetek priznal kolegiju. Tako je bil zavod sv. Hieronima zasnovan v sedanji obliki.

Kakšno je pravno stanje uprave v tem zavodu?

Pravno stanje je jasno začrtano in urejeno s papeškim pismom Slavorum gentem. V njem je točno označen značaj cerkvenega zavoda ter je papežu zagotovljena izključna vrhovna uprava zavoda v administrativnem in disciplinskem oziru. Kar se tiče imenovanja rektorja in drugih članov uprave, določa točka IV. omenjenega papeškega pisma: »Rektorja izbrati ima pravo papež brez vsakega ozira na narodnost in domovino. Podrektorja in spiritala pa imenuje kardinal zaščitnik sporazumno z rektorjem.«

Poleg papeškega pisma priznava ta zavod kot cerkveno lastnino tudi garancijski zakon z leta 1871. Konvencija (pogodba) med našo in italijansko vlado (pismo italijanskega ministra zunanjih zadev Benita Mussolinija z dne 27. januarja 1924) priznava zavod kot inostranski zavod v korist katoliških jugoslovanskih podanikov kraljevine SHS, ki imajo nanj pravo na podlagi brevea Slavorum gentem, ter se ne protivi, da se prenesejo izključno na kraljevino SHS vse one prerogative (častne pravice), ki jih je prej imela avstro-ogrška monarhija.

Kakšne so te prerogative in zakaj naša vlada še ni v njihovi dejanski posesti?

Te prerogative so, kakor je razvidno iz imena, bolj častnega nego avtoritativnega značaja. Po teh prerogativah državna vlast ne dobi nobenega prava na upravo zavoda ali na disponiranje z imetkom. Zavod je cerkven. Ker pa Vatikan pri italijanskih vlastih nima svojega zastopnika, se cerkveni imetek inostranskih zavodov stavlja pod zaščito tiste vlasti, kateri narod pripada — v tem slučaju pod zaščito naše vlade. Ali in v kakšni realni obliki se ta zaščita uresniči, je odvisno od Vatikana. Zato italijanska vlada v navedenem Mussolinijevem pismu te prerogative naši vladi ne prisloja, marveč izjavlja, da se ne protivi, da iste izključno preidejo na našo državo.

Vatikan je svojo dobrohotnost napram naši državi tudi v tem vprašanju dokazal med drugim s tem, da je bil prvi rektor msgr. Biasiotti imenovan v sporazumu z našo vlado. Vatikan je pričakoval, da bo poslaništvo naše države pri Vatikanu ta zavod takoj oddalo v roke redovite uprave. Ker se to ni takoj zgodilo, je Vatikan s posebnim aktom v oktobru 1924 zaprosil naše poslaništvo, da skrajša provizorij ter da preda upravo imovine posebnemu, v breveu Leona XIII. določenemu svetlu petih oseb — samih katoliških Hrvatov v

Rimu razen rektorja Biasiottija, ki je italijanskega rodu. Te predaje pa naše poslaništvo še do danes ni izvršilo.

Kakšno je bilo postopanje poslanika dr. Smolake?

Rektor Biasiotti, ki uživa naklonjenost in podporo našega poslanika pri Vatikanu, g. dr. Smolake, je storil več nekorektnosti, katere so mladim hrvatskim duhovnikom-gojencem v zavodu sv. Hieronima, onemogočile bivanje v zavodu ter so pri episkopatu naše države vzbudile nezadovoljstvo in ogorčenje. Ko so ti od Biasiottija izključeni gojenci na posredovanje škofov od Svetega Očeta bili zopet sprejeti v zavod, je bil g. Biasiotti prisiljen dati ostavko na rektorat. Ob tej priliki je kardinalu protektorju zavoda (g. Vincencu Vanutelliju) tajnik našega poslaništva pri Vatikanu izročil noto, v kateri je baje po instrukcijah naše vlade zahteval, da se morajo ključji zavoda, ako bo ostavka rektorja Biasiottija in podrektorja Butkovića sprejeta, predati našemu poslaništvu. To je bilo žaljivo za Vatikan, ker pomenja poseganje v čisto notranje disciplinsko vprašanje zavoda. Sveti Oče je odredil, da se ostavka g. Biasiottija in podrektorja sprejme, ter je za rektorja zavoda imenoval msgr. Nardonijs. Še bolj žaljivo je bilo za Vatikan, da je naše poslaništvo pri Vatikanu zaprosilo preko našega poslaništva pri Kvirinalu (pri italijanski vladi) pomoč italijanske vlade proti Vatikanu. S tem se je g. Smolaka onemogočil kot naš poslanik pri Vatikanu.

Ali bo tudi odpoklican belgrajski papeški nuncij g. Pelegrineti?

Ker je stališče dr. Smolake omajano ter je on pozvan v Belgrad, so nekateri listi začeli pisati, da je omajano tudi stališče papeškega nuncija v Belgradu. Treba je ugotoviti, da g. nuncij v tem vprašanju ni storil nič najmanjše nekorektnosti. Vse njegovo delovanje je usmerjeno v pravcu, da se ustvari in ohrani harmonija med našo vlado in Vatikanom v vseh vprašanjih, ki pridejo v poštev v odnošajih med obema. Zato se mi vest o njegovem odpoklicu zdi neverjetna, izvzemši seveda slučaj njegove lastne želje, o kateri pa mi ni nič znanega.

Kako se bo ta spor končal?

Na tisti podlagi, na kateri se mora poravnati vsak spor, in ta je nakratko označena v načelu: Suum cuique. Tudi v vprašanju o zavodu sv. Hieronima je treba cerkvi dati, kar je cerkvenega, državi pa to, in samo to, kar njej pripada. Zavod je cerkven. V kolikor prihajajo tu v poštev naši nacionalni interesi, sme in more priti v obzir njihova zaščita. Ne čudim se, da ljudje srbskega rodu nimajo pravega pojma o bistvu cerkvenega imetja in o načinu njegove uprave. Obsodbe vredni pa so proticerkveni elementi med Slovenci in Hrvati, katerim stališče naše cerkve ne more biti neznano. To vprašanje se da rešiti samo v dogovoru s cerkvijo in njenim vrhovnim poglavarjem. Po svojem značaju spada med one točke, ki so predmet konkordata med našo državo in rimskim papežem.

Samoobtožba.

»Jutro« piše v uvodniku dne 18. novembra: »Radičevci danes že prilično vidijo, da je parlamentarno delo in borba za gospodarske interese svojih krajev precej težavna stvar. Samostojni demokrati so v tem pogledu doživeli huda razočaranja... Vzroki so znani in morda po malem zmorejo prepričanje, da je izigravanje »prečanov« drugega prohi drugim od nekdanj mnogo pripomoglo vsem slabostim... V Belgradu se samo politikuje. Na administrativne probleme ne misli nihče...« V uvodniku dne 20. novembra piše »Jutro«: »Davčna praksa sama je bila prenapeta, na dnu vseh težav pa so zastareli in nečloveški predpisi za dohodarino, hišni davek in sirova obremenitev z linearno, invalidsko in komorno doklado... Te dni je vlada predložila narodni skupščini načrt o dvanajstih mesece od decembra do konca marca. Bila je dovolj opozorjena na želje Slovenije preko celokupne javnosti. Zal... da je vlada tako zvanega »narodnega sporazuma« šla kar brez omenka preko nas in je našo enodušno in dobro utemeljeno zahtevo vrgla v koš«

Gospodje naj dovolijo, da jih vprašamo: Kdo pa je hujskal in še hujska v Belgradu proti »prečanom«, ki se branijo hegemonije in gospodarskega izmaganja, ki se jim vsiljuje pod pretezo »narodnega edinstva«? Kdo je vse te »prečane« označeval in jih še danes označuje za separatiste in protidržavne elemente? Kdo je leta držal stremena in sodeloval z režimom, ki se ne ozira na nobene gospodarske interese in na nobene še tako utemeljene pritožbe prečanskih krajev, režima, ki je vzdrževal »nečloveške predpise za dohodarino, hišni davek in sirovo obremenitev z linearno, invalidsko in komorno doklado«? Kdo je uganjal nasproti ljudstvu demagogijo, češ da se da v Belgradu vse doseči, samo klerikalec in separatist se ne sme biti, danes pa priznava razočaranja samostojnih demokratov in samih radičevcev, ki so vrgli svoj celokupni hrvatski program čez krov in se brezpogojno vdinjali velesrbskemu centralističnemu režimu, radičevcev, ki imajo v skupščini 56 poslancev in v vladi celo svojo poročilo? Kdo še danes zahteva brezpogojno pokoravanje Slovencev tisti centrali, ki samo politikuje in hoče zgolj od politike in špekulacije živeti na račun dela in trudov prečanskih pokrajin, ki na ad-

ČAJNA ROČKA zlata

visoko plemenita in najfinjša zdraviljska mesanica v najdostopnejši popolnosti, edina obstoječa čajna mesanica najfinjših cvetov in nepekastiva v izdatnosti, v porabi ne dražja kot srednje vrste.

ministracijo, katero je v sebi centralizirala, niti ne misli? Ta režim je danes isti, kakor je bil včeraj in kakor bo jutri, vse dotlej, dokler mu bo centralistična ustava omogočala, da vse pokrajine neomejeno eksploatira. Kdor je brezpogojno za ta režim in mu je tako vdinjan in zadolžen, kakor samostojni demokrati, ta samega sebe obtožuje, če obtožuje režim.

Poln takih samoobtožb kakor »Jutro« je tudi zadnji »Učiteljski Tovariš«. V uvodniku pod naslovom »Pretrjesljaji naše državne prosvetne politike« piše: »Prosvetne razmere postajajo vedno bolj neznosne in nevzdržne ter na podlagi križajočih se odredb vedno bolj podvržene samovolji posameznikov. Edino eno se je konsekvntno tiralo do viška, to je personalna prosvetna politika, politika personalnih revanz, ki je ubijala šolstvo v njega notranjosti, ki je ubijala vse moderne poletne pouka, ki je ubijala in onemogočevala vsako vsaj delno možno stabilizacijo razmer in mirnega razvoja nacionalnega šolstva in vzgojstva v naši državi in korist naroda. Vse hujske zlo izključno personalne prosvetne politike, brez istočasne stvarne, načelne prosvetne politike, ki bi stremela za izboljšanjem prosvetnih razmer in upoštevanjem strokovne sposobnosti pri personalnih vprašanjih pa je to, da se je s to personalno politiko vedno bolj kumpiralo učiteljstvo, da se je vzgajalo meso močnih vzgojnih značajev le servilno strankarsko hlapčevstvo, da se je uvajala demoralizacija v prosvetne nastavnike, ki danes grozi okužiti vso našo prosveto in šolstvo v njega bistvu.«

To so strašne obtožbe. Toda kdo ima na vesti vse te grehe? Vendar ne slovenski »klerikalni zmaj«, ki ga »U. T.« s tako vnemo pobija, marveč velesrbski centralistični režim, ki mu je naše liberalno učiteljstvo udano na življenje in smrt. Še več: Politiko personalnih revanz in strankarsko politiko je v Sloveniji uvedla in jo izvaja od današnjega dne UJU. Izvaja jo tako, da se zgrajajo nad tem lastni somišljeniki. Ali hočete imena žrtve tega režima? Vprašajte zanje lastne ljudi! Gospodje okoli »Učiteljskega Tovariša«, povejte, koliko letošnjih učiteljskih kandidatov, ki se niso takoj vpisale v UJU, je bilo nastavljenih do sledi in na kakšna mesta? Ali res ne veste, kdo je zanesel demoralizacijo že med učiteljski naraščaj, med katerim je splošno utrjeno prepričanje, da se mora že začasa študij politično prodati, ako hoče upati na službo ali celo na ugodno službo? Zares, še nikdar se ni nihče tako težko pregrešil nad učiteljskim stanom in nad šolo, nego je to storilo slovensko liberalno učiteljstvo v službi svoje politične stranke.

Amnestija.

Po ukazu Nj. V. kralja št. 9613 od 10. novembra 1925 so oproščena in pozabljena:

1. kaznjiva dejanja, naštet v § 44. vojaškega kazenskega zakona, izvršena do dne tega ukaza, kakor tudi v onih slučajih, ako se krivci sami javijo, najdalje do 1. januarja 1926.

2. Kaznjiva dejanja, naštet v § 57 v zvezi s § 58. vojaškega kazenskega zakona in v § 63. v zvezi s § 64. in 67. vojaškega kazenskega zakona (samovoljno oddaljenje, pobeg in dogovorjeni beg), izvršena od podčastnikov, kaplarjev in prostakov in neukaznih oseb naše armade in mornarice v času od 21. oktobra 1923 pa do danes (10. novembra 1925), in to samo v onih slučajih, v katerih so se krivci sami vrnili v svoja poveljstva ali pa so se prijavili prostovoljno pri vojaških ali civilnih oblastnih radi pošiljanja v poveljstvo ali pa, če to izvršijo najdalje do 1. januarja 1926.

Gornje se objavlja vsem, posebno pa starišem in sorodnikom posameznih vojaških beguncev, zato da jim pišejo, da se do označenega roka vrnejo iz Avstrije in Italije, kamor so navadno pobegnili, ter da v tem slučaju ne bodo kaznovani.

Poskusite in prepričani boste,

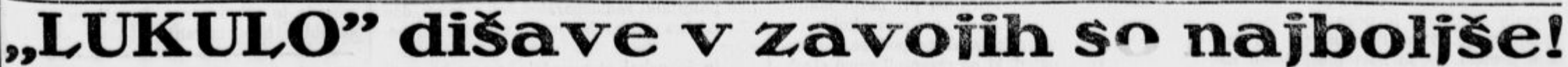
do dobite moške šofe, perilo in vse drugo manufakturno blago najbolje in

najceneje pri IVANU KROŠELJ

na Kette-Murnovi (Martinovi) cesti št. 15.

ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zavod ima v vseh mestih zanesljive poverljivke daje informacije o vsem, posebno pa se o imovnem stanju denarnih zavodov trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb ove informacije so točne, izpolne in brze se nahaja v Vuka Karadžića ul. 11, Beograd - ov telefon je 6-35, a brezplačni naal, Argus

„Narodni dom“ -- dom umetnosti in znanosti.

Za petek, dne 20. t. m. je bil napovedan občni zbor društva »Narodni dom«, na katerem se je imela odločiti nadaljna usoda tega poslopja. Za občni zbor je vladalo veliko zanimanje, kakor v krogih kulturnih delavcev, tako med šolstvom, katero se je na tem občnem zboru hotelo polastiti poslopja Narodnega doma.

Govor dr. Ravniharja.

Dr. Ravnihar kot predsednik upravnega odbora Narodnega doma otvoril občni zbor ob 8.30, konstatira sklepčnost in imenuje za zapisničarja g. Železnikarja, za overovatelja gg. Šarabona in dr. Prijatelja ter poroča o stanju Narodnega doma naslednje:

»Otvaram redni občni zbor društva »Narodni dom«, ki stopa s tem v 45. leto svoje starosti. Če si hočemo podati račun, je li in v koliko je društvo »Narodni dom«, ali pravzaprav njegov sinonim njegova stavba v vsej tej dobi vstrelala svojemu namenu ter izpolnila namrno narodu svojo dolžnost, tedaj se nam je predvsem cizeti na voljo in namen njegovih ustanoviteljev. Društvena pravila nam pravijo, da hoče društvo s svojo zgradbo »vsem narodnim društvom ljubljanskim, ki se z umetnostjo, znanstvom pečajo ali k družbinski zabavi služijo, stalno in lepo domačijo napraviti in na tak način narodno omiko in zabavo pospešiti.«

Prosimo in družabnosti naj bi bila posvečena nameravana palača »Narodnega doma«. Toda skoro bi dejal, da je bil večji poudarek na družabnosti, kakor pa na kulturi, zakaj izmed obeh društev, ki sta v prvi dobi bili zasedli Narodni dom, namreč Ljubljanski Sokol in Narodna čitalnica, se more samo o prvem trditi, da je služilo docela narodovi kulturi, o drugem pa le deloma. Cela vrsta društev, zlasti ona, ki se z »umetnostjo in znanstvom pečajo«, je ostalo zunaj nove domačije, da navedem le »Slovensko Matice« in »Glasbeno Matice«.

Toda takrat se nad tem nihče ni spodbudil, ker se je gledalo v prvi vrsti na tedanje potrebe slovenske družbe v Ljubljani. Moramo si predložiti, da se je takrat slovenska družba šele ustvarjala. Ves naš narod se je nahajal v težki brambi svoje eksistence. Avstrijska birokracija s svojo pomembno tendenco je s košeno roko tlačila Ljubljano, ki jo je upravljal še nemški občinski svet. Nacionalna zavest je le polagoma pronicala v narod. Zjela je inteligenco, potem pa vse druge narodove sloje.

Družabnost je bila tedaj varen politični faktor. Pročine zdržati iz letargije ali pa celo iztrgati iz objema narodnih nasprotnikov. temu namenu je v prvi vrsti služila gojitev družabnosti, kajti vsa umetnost je bila v tem, privabiti mlačeža ali strahopeta v slovensko družbo, ga tu držati s pesmijo, z živo besedo ali pa s samo zabavo ter mu na ta način vdihniti nacionalno zavest. V ta namen so služile »Besede« Narodne čitalnice in njen Vodnikov ples, pa tudi jour-fixi Sokola, njegove tradicionalne maskerade in pa razni Silvestrovi in Miklavževi večeri.

Slovenska družba pa je — tudi s pridobivanjem političnih pravic — postajala vedno bolj razčlenjena, pa tudi vedno večja. Vedno širši sloji so izpovedovali svoje nacionalno prepričanje. Za gojitev družabnosti je prišlo nedostajati prostorov. Prostori stare čitalnice v Souvanovi hiši v Selenburgovi ulici se bili odločno pretesni. Niti ni bilo primerne koncertne dvorane, kajti one v stari reduti na Sv. Jakoba trgu ne smemo smatrati za tako. Drugo pa je bilo vse v nemških rokah.

Ta nedostatek, ki ga je občutila slovenska družba, je takrat v prvi vrsti počel misel o zgradbi Narodnega Doma, misel, ki smo jo povzeli po češkem vzorcu. Nikakor pa ne smemo podcenjevati tega povoda, kajti ponovno poudarjam, bil je eminentno narodnopolitičen značaj. In Narodni Dom impozantna stavba je za tiste čase docela izpolnila svojo dolžnost. Tu so v ne ravno akustični dvorani bili koncerti Glasbene Matice in drugih društev, tu se je osredotočilo vse družabno življenje Ljubljancev, spodnji prostori pa so služili Ljubljanskemu Sokolu in njegovi kulturni misiji.

Toda te idilične razmere niso trajale dolgo časa. Nastajala so nova društva nova kulturna in družabna središča, ki bi jih danes našli že na stolone in ki si o njih niti misliti ne moremo, kako bi jih v smislu naših pravil zgostili pod eno streho. In dobili smo nove dvorane, Unionsko, Mestni dom, Ljudski dom, po prevratu dvorano Filharmonične družbe in kazinsko dvorano, da ne omenjam obeh gledaliških poslopj, ki sta nam za naše kulturne potrebe popolnoma na razpolago. Narodni dom je polagoma izgubljal značaj slovenskega družabnega središča, kar najbolj potrjuje dejstvo, da je Narodna čitalnica, ki je bila svojočasno duša zamisli Narodnega doma, brez hrupa prenehala s svojim delovanjem ter končno izdihnila svojo blago dušo.

Pismo za dame.

Berlin, sredi novembra.

Današnje pismo naj bo predvsem namenjeno našim damam. Starim in mladim. Upam, da bom kolikor toliko ustregel njihovim željam v družabnih in modnih ozirih.

Nemška državna zveza industrije čipk je priredila koncem oktobra v »Kaisersaal« v zabavnih prostorih coološkega vrta veselico, ki naj bi bila vreden zaključek lepo uspele čipkarske razstave. Čipke so vedno lepe, pa naj so ali na okusno opremljeni mizi, ali pa na damskih toaletah, ko tvorijo nekaj okvir osebnosti in osebe. Razstavljeni material je bil krasen, raznovrstni vzorci, raznovrstni načini krasnih čipk, od priproste bele iz sukanca, do srebrne in zlate vezene, vse je bilo zastopano. Dame iz najvišjih berlinskih aristokratskih in finančnih krogov so prevzele aranžma razstave. Govoriti pa sem hotel o veselici, ne o razstavi. »Spitzenball«, v dvojnem pomenu besede, ker je bil v znamenju čipk, drugič, ker so se ga udeležili najvišji krogi. Do polnoči »Modeschau«, pri kateri smo imeli priliko opazovati osvajanje mode po sicer kratkih, a spodaj široko zvonastih plesnih toaletah v raznih pastelnih barvah, ki so bile zelo okusno prilagodene raznobarni razsvetljavi dvorane. Plesni turnir najboljših nemških plesnih amaterjev je pokazal nove plesne letošnje seziye. Z veseljem morem poročati našim damam, da so novi plesi dobili nekako mirno, oglašeno obliko. Po okusu mnogih ples-

Cim je prišlo to spoznanje, je misel Narodnega doma samo še životala. Poskušalo se jo je tulitami z umetnimi injekcijami oživljati, toda pokazali so se samo trenutni uspehi. Imeli smo veličastno stavbo, ki je bila brez dvoma kras slovenske prestolice, toda njena duša je bila brez vsebine. Ni se znala prilagoditi novim razmeram. Njena koncertna dvorana je postala plesišče, restavracija in kavarna sta prej onečastili kakor dvigali ugled Narodnega doma in o vsej dekadenci pričla najbolj zgovorno dejstvo, da so se v poslopju celo naselile politične stranke, ki naj bi, da govorim z našimi pravili, »pospeševale narodovo omiko in zabavo«.

Pri tem ne samo, da se nikdar ni pričel izvrševati amortizacijski načrt deležev, ampak je na poslopju bremeni dolgi pri Mestni hranilnici ljubljanski stalno naraščal. Ta upnica je bila končno prisiljena, da je v varovanju svojih koristi postavila sekvestra. Narodni dom je bil na ponudbo za nizko ceno (120.000 kron) društvom kaor Glasbeni Matiči, Ljubljanskemu Sokolu, pa nihče ni maral ugrizniti v kisl jabolko. Tudi Slovenska Matice ne. Vsakdo je bil prepričan, da bi bilo sicer lepo pa neplodno poslopie Narodnega doma v njegovi bilanci močno pasivna postavka. Da ne zapade Narodni dom zasebni speculaciji — tako daleč je že bilo — je danes odstopajoči odbor spomladni leta 1918. prevzel društveno upravo z nalogo, da vzdrži društvo nad vodo.

Kriza pa je bila ves čas stacionirana, nikoder ni bilo izgleda na vspešni izhod iz nje. To je bil tudi vzrok, da upravni odbor že v prejšnjih letih ni bil skical občnega zbora, saj je bil upravičeno mnenja, da tudi občni zbor ne bi bil prinesel prave rešitve.

Ze pretečeno leto pa se je pričel oblikovati načrt, ki je dal spoznati, da bi bil rešitev težavnega problema. »Narodna galerija«, ta naša uzorna in izgledna kulturna institucija, ki prav vsled nedostajanja prostorov ni še mogla priti do pravega razmaha in snujajo se »Akademija znanosti in umetnosti« sta videli v Narodnem domu »stalno in lepo domačijo«. Prišli sta s ponudbo, da najmeta vse prostore izvzemi oni, ki naj so pridržani Ljubljanskemu Sokolu, proti temu, da na svoje stroške vzdržujeta stavbo v dobrem stanju, plačujeta vse davke z dokladami vred ter amortizirata zemljišne dolgeve. Napačna je torej govorica, češ, da bi društvo Narodni dom izročilo svoje imetje komurkoli v last. Društvo Narodni dom ne prestopa, ampak ostane prejkoslej lastnik in gospodar vsega svojega posestva.

Priznati je treba, da nam je ponudba dobrodošla, saj smo gledali v njej neglede na rešitev materialnega položaja ono solucijo, ki se po svojem bistvu in po svoji intenciji najbolj približuje v društvenih pravih izraženi volji ustanoviteljev Narodnega doma. Ako črtamo iz teh pravil za današnje čase gotovo neprimerni in neumestni namen »pospeševanje zabave«, potem ostane samo še glavni namen, da naj imajo v zgradbi prostora društva, ki se z »umetnostjo, znanstvom pečajo«, da se tako pospešuje »narodna omika«. In temu namenu za današnji čas ne more biti bolje ustrezno, kakor če takim društvom smatramo »Narodno galerijo« in »Akademijo znanosti in umetnosti«, ki naj kot pendant našemu vseučilišču predstavlja našo kulturo v najvišji potenci. Naša nacionalna zavest dobi največje zadoščenje, ko si s ponosom lahko rečemo, Narodni dom je zunanja reprezentanca naše kulture. Tu sem lahko vodimo tuja, kadar mu hočemo dokazati svojo kulturno stopnjo, Narodni dom postane šele sedaj v resnici dom našega naroda, kajti narodu v njegovi celoti služita »Narodna galerija« in »Akademija znanosti in umetnosti«. Šele sedaj je vrnjeno poslopie Narodnega doma svojemu pravemu namenu.

Sprito temu je moral upravni odbor rešiti samo še problem Ljubljanskega Sokola; te matice vsega slovenskega, da jugoslovanskega Sokolstva, tega prevažnega narodnega činitelja. Zavedali smo se, da je bil Narodni dom od vsega početka namenjen Ljubljanskemu Sokolu ter da si je na tem delu pridobil gotovih pravic. Problem je bil v tem, da Sokolu zaščitimo in zajamčimo njegove pravice zoper vsako eventualnost. Upravni odbor je preprčan, da je ta problem s posebno dobrohotnostjo napram Ljubljanskemu Sokolu rešil kar najpovoljnejše, ker ni samo zajamčil dosedanje njegove pravice, ampak mu je te pravice v prav izdatni meri razširil in povečal. Odbor je Ljubljanskemu Sokolu poleg vseh dosedanjih prostorov telovadnice s pritlikavim vred prepustil vse podprilike, vse sobe na desni strani pročelja, ki so doslej služile gostilničarju v stanovanje, malo dvorano v pritličju na levi strani pročelja, kakor tudi brezplačno uporabo vrta. Glede vseh teh prostorov je odbor z Ljubljanskim Sokolom sklenil nerfektno našemno pogodbo, najemno dobo določil na 40 in kasneje celo na 60 let, letno najemnina pa za vse prostore na 2400 Din. 60 letna doba pomenja »večen najem«, najemnina 2400 Din letnih pa je bagatela za takorekoč tretjino Narodnega doma, je le neka priznana najemnina. Razen tega je odbor dal Sokolu

salcev najelegantnejši ples, boston, je ostal skoro neizpremenjen v lanski formi. Tudi jaz bi prisodil bostonu prvenstvo modernih plesov in mislim, da more vsak človek, ki vidi ta ples, priznati, da je res nekaj lepega. »Eine getanzte Liebeserklärung« je dejala enkrat neka dama, in imela je prav. Kot zaključek prestav je plesal »balet čipk« po krasnih melodijah Straussovega cesarskega valčka in tako obenem proslavil 100 letnico rojstva komponista. Po odmoru pa je pričel splošen ples. Med izbranim občinstvom pa je bilo mnogo lepih cvetlic, toalet in dam, ki so znova dokazale, da živi še stara eleganca, ki se ni umaknila povojnemu židovstvu in njegovemu kvarnemu uplivu.

Tvrdka Grünfeld je priredila izložbo pogrnenih miz. Imamo le redkokdaj priliko, da vidimo doma lepo in okusno opremljene mize. Tudi razumljivo, ker za lepo pogrnjeno mizo ne zadostuje samo lepo namizno perilo, ampak tudi lepe cvetlice in posode. Pri Grünfeldu pa smo videli 25 krasnih pogrnenih miz. Cvetlični okras so prispevale največje berlinske cvetlične trgovine, namizno posodo pa državna porcelanska manufaktura, Rosenthal itd. Stoklo in brušeni kristal pa Zveza nemških steklarskih tovarov. Bilo je, kakor že rečeno, 25 miz, vsaka umetnina zase, od priproste do razkošne opreme. Pričnimo pri naših malih: oprema v pestrih barvah, pri z raznimi podobami, na mizi »pajaci« ali pa podobe iz pravljic, zares, pogled, ki ne razveseli samo otrok, ampak tudi starše, ki so tako srečni, da mo-

predkupne pravice do vrta. Vse te pravice so se v korist Sokolu zemljiškoknjižno zavarovale, vse pa seveda pod pogojem, da se »Narodna galerija« in »Akademija znanosti in umetnosti« vselita v poslopie.

Odbor je mnenja, da je s tem Sokolu zagotovil munificentno naklonitev, kakršna mu tekom vse dobe njegovega dolgega in lepega življenja ni bila dana. Malo je sokolskih društev, ki bi imela tako sijajnih prostorov danih takorekoč v dar. Pa čeprav v gotovih krogih ni uvidenosti, prepričan sem, da bo prišel čas, ko bo upravni odbor deležen hvale in priznanja na njegovi naklonjenosti napram Ljubljanskemu Sokolu in na pravični ter pravilni, narodovim koristim vstrežajoči rešitvi perečega vprašanja — Narodnega doma.

Debata.

Po poročilu predsednikovem zahteva Josip Turk besedo, ki mu jo predsednik ne podeli, ker je najprej zaslišati še poročilo blagajnika. Blagajnik Franc Pretinar poroča, da je stanje društva žalostno. Narodni dom si je najel posojilo 230.000 K, katerega ni mogel niti obrestovati, niti amortizirati, tako da je Mestna hranilnica postavila društvu sekvestra. V blagajni je 5494 Din, stroški pa, ki jih povzročajo nujna popravila stavbe, bodo ogromni. Pregledovalec računov g. Janez Zorman izjavi, da so računi društva v redu in predlaga odboru absolutorij.

G. Josip Turk, ki zastopa na občnem zboru mestno občino ljubljansko, izjavlja, da noče govoriti kot politik, marveč kot Sokol. Od predsednika zahteva, da se prebere zapisnik zadnje seje upravnega odbora, na kateri so bili sprejeti novi člani, in da pojasni, zakaj ni pripustil k zborovanju časnikarjev. — Predsednik da prebrati zapisnik zadnje odbrove seje, iz katerega je razvidno, da so bili novi člani pravilno sprejeti, in ugotalja, da zborovanje ni javno in da je zato izključil poročevalce.

G. Bogumil Kajzelj se sklicuje na soglasni sklep občnega zbora Sokola, da ima Narodni dom preiti v sokolsko last, in dokazuje upravičenost te zahteve. Ugovarja proti temu, da se niso smatrala za veljavna pooblastila, ki so jih dali dediči umrlih deležnikov, in proti sprejetju novih članov, ker je sprejem izvršil odbor, ki ni bil pravilno sestavljen. Slečaj ugovarja proti plačevanju članarine v dinarski valuti. Govorniku se pridružuje g. Turk, ki predlaga, naj se skliče nov občni zbor, ki bo sklepal o sprejetju novih članov.

Primarij dr. Vinko Gregorič izjavlja kot starosta družbe, da se noče vmešavati v prepri med Sokolom in Narodno galerijo. Ni si pa mogel misliti, da bo pri poizkusu, da se izvrši velepotezna ideja, ki se tiče vsega naroda, prišlo do tako ozkosrčnih izjav. Ze tedaj, ko se je Narodni dom ustanavljal, se je pojavila ozkosrčnost, ki se je kasneje maščevala. Rajni dr. Krek je ob zidanju hotela Union mislil tudi na Akademijo znanosti. Govornik je imel tedaj namen zazidati veliki četverkotnik sedanega unionskega zemljišča z zgradbo za kulturne institucije, toda kulturna društva so to misel odklonila, — zopet je zmagała ozkosrčnost. Danes stojimo nanovo pred velepotezno idejo, ker se snuje dom umetnosti in znanosti, ki ne bo služil osebam, ampak vsemu slovenskemu narodu. Med nami je dovolj kulturnih sil, toda te sile potrebujejo institucije, v kateri bi se mogle vzgojevati. Potrebno je, da mladina gleda v veliki Narodni galeriji, kar je lepega ustvarila tuja in slovenska roka. Zato se morajo sedanja nasprotja ublažiti, ne sklicevati nov občni zbor, na katerem bo položaj isti, kakor je danes. Končuje s prošnjo: zopet je velepotezna akcija v razpravi, ne bodimo malenkostni in jo ne ovirajmo! Ako ne bomo kulturno napredovali, bomo poginili. Sokol ima na Taboru krasno stavbo in se mora podrediti skupnim narodnim koristim. Ako se realizira ideja Narodne galerije bomo dobili priznanja in podpore od vseh strani. Ne odklonite te ideje, da ne doživimo tretjega poraza!

rejo otroku za god ali rojstni dan pripraviti tako mizo. Nadalje miza za čajanko, rumenkaste barve od vrtnic do rumenkastega porcelana. Lepa je bila tudi miza za lovške pojedine, vsa v zelenju, s priprosto opremo, kakor v kakem lovskem gradiču, ko ni treba misliti na posebno udobnost in razkošnost. Biser zase je bila miza za slavnostni obed po kaki sportni prireditvi. Sredi mize bronast kip sportaša, jedilni listi za posamezne osebe pa so bili okrašeni z lepimi slikami, par potez samo, pa vendar značilne scene iz sportnega življenja. Najlepša pa je bila japonska miza s pristinim japonskim porcelanom, zares lepa slika, v kateri so manjkale le še Japonke.

Da je berlinsko prebivalstvo pridno posečalo to razslavo, je umevno. Posebno Berlinčanke se niso mogle nagledati te lepe slike. Tudi pri nas bi se lahko od časa do časa pridela taka razstava. Kajti, če ima gospodinja še toliko fantazije, več glav ima več misli, tako bi tudi pri nas taka prilika dala dosti novih idej za okras mize o raznih prilikah in raznih letnih časih.

Za 100 letnico rojstva Johanna Straussa je državna opera naštudirala njegovo opereto »Cigan — baron«, ki je v izvrstni zasedbi (Violetta de Strozzi, Schützendorf, Richard Tauber) tudi krasno uspeła in so jo imeli priliko posestniki radioaparatorv čuti v torek, dne 27. oktobra preko berlinske radiofonske postaje.

In še nekaj bi povedal, kar ne bo zanimalo samo naših dam, ampak tudi druge ži-

Kakor vsako leto tudi letos 5. decembra Miklavžev večer v Unionu

G. Josip Turk: Mi smo za to, da umetnost pride v Narodni dom, toda stavba ne ostane dom sokolski — potem bomo na široko odprli vrata Narodni galeriji in Akademiji. Idejo pozdravljamo, a stari Sokoli želimo, da postane Narodni dom sokolska last.

G. Ivan Jelačin ml.: Beseda dr. Gregoriča, da se ne smemo izgubljati ob takem važnem narodnem vprašanju v malenkostih, zadela v črno. Sokol se ni nikdar mogel pritoževati v Narodnem domu, če pa danes v letu našega življenja v narodni državi ugotovljamo, da še nimamo svoje Akademije znanosti in umetnosti, tedaj bi moral Sokol ponuditi tej krasni misli Narodni dom, če bi bil njegova last. Iz sebičnih ozirrov ne smemo vprašanja komplicirati. Narodni dom bo ostal še dalje, ostali bodo stari društveni in ne izpremeni se nič drugega, kot da pomoremo ideji Akademije znanosti in umetnosti do življenja. Mi moramo sami iz sebe dokazati, da spadamo v vrsto kulturnih narodov in Sokol bi moral pri tej akciji sodelovati. Sokolskih domov je mnogo, Akademija more biti samo ena. Zato apelira govornik na Sokole, naj revidirajo svoje stališče. — Nato izjavi starosta Sokola g. Kajzelj, da Sokol ne more spremeniti svojega stališča, in izraža zaželenje, da vlada v odboru Narodnega doma toli odpór proti Sokolu.

Dr. Josip Ažman: Sedaj gre samo za vprašanje, ali podeli občni zbor odboru absolutorij. Ta odbor je sklenil s Sokolom najemno pogodbo za 60 let, po kateri dobi Sokol vsa dosedanja in nove prostore, brezplačno porabo vrta in predkupno pravico prostora, na katerem stoji Akademski dom. Odbor Narodnega doma je obstajal iz samih članov ljubljanskega Sokola in je skrbel za vso bodočnost Sokola, tako, da bo to društvo vso dolgo dobo stanovalo v Narodnem domu skoraj zastojno dočim bo nosila bremena Narodna galerija. Ko bi galerija ne bila priskočila na pomoč bi Sokol niti četr let ne mogel več stanovati v hiši, kakor je sedanjí odbor tudi že prepričan, da se Narodni dom ni prodal za magazine Sokol naj uvidi, da je nameravana rešitev tu di zanj najboljša.

Nato reagira predsednik dr. Ravnihar na interpelacije. Ugotavlja, da je odbor ravno nepristransko in v zmislu pravil, ko je odklonil nekatera pooblastila. Listo sedanjega odbora je sestavil rajni dr. Tavčar in jo je potrdil ter, tudi če ne bi bila pravilna, saniral tedanji občni zbor. Glede relacije članarine v goldinarski in dinarski valuti je stališče odbora zakonito. Nov občni zbor moramo odkloniti, ker bi čez 14 dni ne bili na boljšem.

Po ponovnem protestu g. Turka izjavi g. Adolf Ribnikar: Jedro vprašanja je, kako bo čez 60 let s Sokolom v Narodnem domu. Odbor je sprejel na svojo listo ljudi iz krogov, ki so doslej le pljuvali na Narodni dom. Odbor je iztrgal stavbo iz naprednih rok in na predna javnost se boji bodočnosti. — Gospod Turk: To je tista stvar!

Glasovanje.

Po dolgi in mestoma burni debati, v kateri so posegli gg. Lajovic, dr. Breznik, Rohmann, dr. Cankar, dr. Kidrič, Kajzelj, odredil predsednik glasovanje. Opozicija zapusti zborovanje in se soglasno izvoli naslednji odbor: predsednik dr. Cankar, podpredsednik Janez Zorman, tajnik dr. Cankar, blagajnik Fr. Pretinar, dr. Ažman, dr. Kersnik, dr. Regali, dr. Stele, Anton Lajovic, Matej Sterner, Aleksander Zeleznikar, dr. Mesesnel. V pregledovalni odsek se izvolijo naslednji gg.: dr. Kidrič, dr. Marušič, dr. Prijatelj, Andrej Šarabon, Alojzij Lilleg.

tatelje. Namreč koncert violonista Vaše Pihode. Mlad nadarjen človek, kritika ga imenuje novega Paganinija. Nastopil je v Philharmoniji, krasni koncertni dvorani. Izbran spored in izbrano občinstvo. Skoro bi dejal: slovenski večer. Navzoča jugoslovanski in češki poslanik, mnogo Cehov in še več Rusov, da mač glasovi udarjajo na uho, sredi Berlina. V pavzi seveda opazovanje toalet. V splošnem skromne, ker je pač samo koncert. Puder, šminka in neobhodno potrebni »Lippenstift« dominirajo. Nehote se človek vpraša, če je ta kultura velemeta; če je žalostna. Mi in naše dame, hvala Bogu, še nismo tako daleč.

Za sklep pa še neko toaletno skrivnost pripravno ravno za zimo. Ko smo zadnjič večji družbi promenirali in gledali elegantni ženski svet v tankih, svilenih nogavicah, mesenobarvnih seveda, smo konstatirali, da morajo dotične dame strahovito zebsti v noge. Ker so tudi dame po dolgem času prišle na to, da ni baš priporočljivo takorekoč bos hoditi, kar dar zmrzuje, so si izmislile novo. Nosijo dva para nogavic, mesenobarvne seveda. Spodaj volnene, preko teh pa svilene. Priporočam vsem damam v posnemanje!

Ce sem postal proti koncu malo frivolno prosim cenjene čitateljice, da upoštevajo v lemesni ton in dejstvo, da je bila to samo epizoda in nič drugega. Drugič pa več o toaletah in bubifrizurah!

Podpirajte naše dilake.

telu »Imperial« se je ustrelil ekonom Belić; 39 letna trgovka delikates Slava Žiška se je zasturila s sublimatom (zaradi gmotnih težkoč), v hotelu »Royal« pa se je zasturila Fina Frič (zaradi nesrečne ljubezni).

Drzen napad na vlak. Ko je predminvilo noč osebni vlak Zagreb—Belgrad vozil z zagrebškega kolodvora proti ženski kaznilnici, kjer zaradi strmine vozi počasneje, je skočilo na zbirni vagon brzotovornega blaga par zlikovcev. Vlomili so vozna vrata in začeli metati z vlakla bale manufakturnega blaga. Pri tem so imeli smolo, da je ena bala padla pod kolesa, vsled česar sta dva voza skočila s tira. Vlakovodja je vlak skoraj na mestu ustavil, nakar so roparji pobegnili. Vagone so s pomočjo strojev spravili nazaj na tir, nakar je vlak z enourno zamudo odpeljal naprej proti Belgradu. V poštenem vagonu, ki je bil tik pred zbirnim vagonom, je bilo 3 milijone dinarjev. Železniška policija doslej krivcev še ni izsledila.

»Pl. Qa« — »Gama kompres« je čudotvorno Pištiansko blato, ki se razpošilja po širnem svetu. Prva vrsta je izvirno naravno blato v kockah, druga vrsta izgotovljeni obkladek, ki se mora prilagoditi vsakemu delu telesa. Dobiva se v vseh lekarnah. Zastopstvo in glavno skladišče: L. Schreiber, Zagreb, Akademski trg 1-II.

Ali prodaja Vaš trgovec tudi priznana mlo »Gazela«? Ako ne, tedaj zahtevajte, da ga naroči. »Gazela« ima dobre lastnosti, tako da je pranje z njim naravnost užitek.

Naš vsakdanji kruh bodo postale »Pekate« med našim narodom. To prorokujemo lahko, ker vidimo, kako jih vsestransko hvalijo. Na razpolago je nebroj različnih vrst za juho in prikuho.

Novo sredstvo, ki podaljša življenje vsem ljudem brez razlike, je konstatiral neki zdravnik. Ob prehlajenju je predpisal redno pitje »Buddha«-čaja in dosegel uspehe.

Pri železniščarjih težkočah, napenjanju, gorečici, pomanjkanju slasti pripravita ena do dve kupici naravne grenčice »Franz Josef« temeljito čiščenje prebavilnega kanala. Izvidi bolnic dokazujejo, da izborna vodo »Franz-Josef« radi uživajo in da je prav pri kupna. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in trgovinah z rudninskimi vodami. 5231

Izžvižgana „Zapeljivka“.

Snoči je bila v ljubljanski drami repiza Golarjeve drame »Zapeljivka«. Po prvem dejanju so nekateri ploskali igralcem, kar je vzbudilo hud protest pri akademski mladini, ki je z živahnimi klici »fej« in »skandal« za slovensko kulturo! dala duška svojemu ogorčenju. Ker se ni prenehalo ploskanje mobiliziranih klakerjev, so pričeli nekateri v znak protesta frenetično žvižgati ter glasno protestirati proti nadaljevanju igre, ki je naš slovenski kulturi v nečast. Med neprestanim žvižganjem so nekateri orjunaši skočili iz parteterja čez ograjo na žensko stojšče, kjer so hoteli z brahialno silo izgnati tam stoječe akademike in visokošolke, ki so glasno protestirale proti Golarjevi igri. Akademiki so po svojem zastopniku stud. phil. Debevcu hoteli javno protestirati iz lože, kar je pa policija prvič preprečila. Odmor se je vsled hrupnega žvižganja precej zavlekel. Predno se je zastor dvignil za drugo dejanje, je akademik Tine Debeljak iz lože vehementno protestiral proti nadaljevanju drame, nakar je v znak protesta pozval vse, ki so proti temu kulturnemu škandalu, da zapuste predstavo. Nato je večina akademikov zapustila dijaško stojšče ter z glasnim protestom zapustila gledališče.

Zimske suknje vseh vrst

najnovejša in najboljša po konkurenčnih cenah dobite vedno pri

FRAN LUKIČ, Pred škoijo 19

Zanesljiv olajšano plačilo.

Knjige in revije.

Dr. France Veber: ESTETIKA.

Psihološki in normativni temelji estetske pameti. XVI + 344 str. 8°. Publikacija »Znanstvenega društva za humanistične vede« v Ljubljani. Natisnila in založila »Zvezna tiskarna in knjigarn« v Ljubljani 1925. Splošna knjižnica — znanstvena zbirka št. IX. Cena broš. Din 150.—, vez. Din 162.—.

V priročnem delu podaja avtor najprej psihološko ozadje estetskega človeškega udejstvovanja, ki mu sledi tudi tu poizkus estetike kot posebne logike, kot logike estetskega čustvovanja.

Uvodno misli se pečajo s predmetom in načelnim delokrogom estetike. Prvi del je psihologija elementarnega estetskega doživljanja, drugi del pa psihologija kompleksnega. Tretji del je normativna estetika, pojmovana kot logika estetske pameti. Četrty del prenaša dobljene izsledke na problem umetnosti, podaja nje definicijo in psihološki izvor, nje klasifikacijo in mesto v kulturnem in splošno biološkem razvoju človeštva.

Knjigi je pridejan tudi izpisen stvarni register. Naroča se delo pri založnici Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marjani trg 8.

Planinski koledar, ki je izšel v Zvezni tiskarni v Ljubljani, je stenski koledar v obliki 19x29 cm, tiskan na šestih listih iz kromokartonu. Vsak list krasi po ena lepa slika iz naših divnih planin in obsega po dva meseca koledarja. Jako umesten kot Miklavžev ali božično darilo. Cena Din 25. Dobiva se v Zvezni tiskarni in knjigarni v Ljubljani kakor tudi v drugih večjih knjigarnah in papirnih trgovinah v Sloveniji.

Zepni koledarček »Jadranske straže« za leto 1926, je ravnokar izšel. Koledarček prinaša podatke o naši vojni in trgovski mornarici ter naše zastave v barvah. Vezan je v imitacijo usnja Stane 10 Din ter se naroča pri centrali »J. Str.« v Splitu in po knjigarnah. Preprodajalci dobe popust.

Policija je postopala na dijaškem stojšču pravično in stvarno ter je orjunaše pozvala k redu. Akademiki so tudi protestirali ostro proti nedemokratskem ter nasilnem postopanju nekaterih orjunašev. Nato se je drama nadaljevala pod težkim vtisom pravičnega protesta. Pripominjamo, da so bila snoči vsa opolzka dejanja izpuščena.

IZJAVA.*

Ker nam je večji del publike (D abonent) pri včerajšnji repizi Golarjeve »Zapeljivke« s ploskanjem, žvižganjem in vpitjem preprečila čitanje naslednje izjave, jo priobčujemo na tem mestu:

Naše gledališče propada ne samo po vzpizanju dramskih del, temveč tudi po izbiri dramskega repertoarja. Ker vodstvo naše drame nima nobenega strogo umetniškega programa, tava slepo za instinktom publike. Edino tako si moremo razlagati, da je prišla na oder Golarjeva »Zapeljivka«, ki je delo brez vsake umetniške vrednosti, glaha duševna revščina, pokrita vrh tega še s plahto publih kvant. Uprizoritev »Zapeljivke« pomeni za nas skrunitev dostojanstva Narodnega gledališča.

Zato najodločneje obsojamo to nekulturno dejanje naše gledališke uprave in pozivljamo vse odgovorne faktorje, g. intendanta Mateja Hubada, g. namestnika ravnatelja Milana Puigla, ter g. dramaturga Otona Župančiča, da delo brez odloga odstavijo z repertoarja in da tudi v bodoče vsa takšna dela odklanjajo.

Ako je podkupljena in neodkritosrčna izvestna žurnalistična kritika, nismo neodkritosrčni mi, ki hočemo, da se da resnici mesta v javnem življenju. Zato apeliramo na vso slovensko javnost, da takšne vzpizoritve bojkotira; vse kolege akademike in študente pa pozivljamo, da se naši izjavi pridružijo in da se v znak protesta demonstrativno odstranimo iz gledališča.

Kajti v gledališču, ki je reprezentanca kulturnega naroda, zahtevamo umetnosti, ne pa narodnega šunda.

* To izjavo smo dali uredništvom: »Jutrac«, »Narodac«, »Narodnega dnevnika« in »Slovenec« s prošnjo, da jo priobčijo.

Iz Ljubljane.

Dolgočasna Ljubljana je imela včeraj zelo živahen in vesel dan. Bila sta izžvižgana gospod minister Radič in Golarjeva Zapeljivka. Noben gostilničar ni zaprl svojega lokala vsled pomanjkanja gostov pred 12. uro. Gosta meglja pa je omogočala živahnim skupinam veseljakov še dolgo po polnoči na znani glasen način po ulicah komentirati ta dva izredna dogodka. To je bilo tem lažje, ker je vsa policija bila zopet koncentrirana pred italijanskim konzulatom, boječ se, da ne bi gospod generalni konzul eventualne radičevske klice smatral naperjene proti Mussoliniju. Zabave je bilo torej več kot dovolj.

Megla v Ljubljani. Včeraj popoldne proti trem je zavila dušeca in gosta, prava londonska megla naše mesto v popolno temo. Le s težavo se je mogel vršiti promet. Pred glavno pošto sta morala paziti dva stražnika, da ni nastala nesreča, ki bi bila sicer neizogibna, ker se ni videlo niti na pet korakov. Trgovine in kavarne so prižgale polagoma vse luči, ki se pa s ceste sploh niso opazile. Avtomobili so tudi prižgali luči in trobili venomer. Pravijo, da je meglo prinesel g. Radič.

Osebnosti. Imenovana sta: za vršilca ravnateljskih poslov muzejske knjižnice v Ljubljani dr. Avgust Pirjevec, pomožni knjižničar licejske knjižnice; za vršilca upravnih poslov licejske knjižnice dr. Janko Šlebingar, profesor na realni gimnaziji v Ljubljani.

Mladinski dom na Kodeljevem priredi ob priliki otvoritve svoje nove dvorane danes ob 3 popoldne koncert, pri katerem sodelu-

Novi prospekti o našem Jadranskem obrežju. Potniški urad v Splitu izdaja redno majhne, okusno ilustrirane prospekte, ki naj seznanjajo svet z lepoto našega primorja in z našimi zgodovinskimi umetniškimi spomeniki. Ti prospekti dajejo potnikom ob enem informacije o prometnih zvezah in hotelih v primorju ter jim služijo kot vodniki za posamezna mesta in stare spomenike. Od dosedanjih 10 prospektov so na razpolago še: 3 Split, jugoslovanska izdaja z umetniško prilogo (3 Din); 5 Split v zgodovini (2 Din); 8. Salonae, Führer durch die Ausgrabungen in Salonae, nemška izdaja s florism solinskih izkopin (Din 6); 9. Trogir in njegovi spomeniki (3 Din). Te dni so izšli 3 novi prospekti: št. 11. Der Palast des Kaisers Diokletian in Split (8 strani z 8 slikami, 2 Din); št. 12. Split und seine Umgebung (16 strani, 17 slik; 4 dinarje); št. 13. Salonae (hrvatski), vodnik po izkopinah starega Solina (20 strani, 20 slik; 5 Din). Knjižico (13.) je napisal strokovnjak dr. M. Abramčič, pomožni mons. Bulić v arheološkem muzeju v Splitu. Prihodnje dni izide št. 14: Hvar in njegovi spomeniki (spisal Hvarski rojak, vseuč. prof. dr. Grga Novak; 14 str., 10 slik; 3 Din). V tisku je št. 15: Jugoslavisches Küstenland. Pripravlja jo se naslednje izdaje: Starohrvatski spomeniki v primorju; Splitki muzeji (arheološki, etnografski in prirodoslovni); Le Litoral yougoslave; nova angleška, češka in poljska izdaja prospekta »Splitte«; popis hotelov I. dr.; vozni redi, tarifi itd. — V zalogi je še »Vodici po Splitu i okolici« (5 Din) in »Praktischer Wegweiser durch Dalmatien« (120 str. z mnogo slikami; 10 Din). — Naročilom naj se pošlje kupnina v znakmah in po 2 Din za poštino.

Ne pozabite ustaviti se

v šentpeterskem bazarju — Ljubljana, Sv. Martina cesta št. 5, kjer si lahko ogledate zalogo manufakturnega blaga po zelo nizkih cenah. — Perilo po meril

Misijonski večer

v ponedeljek dne 23. novembra 1925

ob 8 zvečer

v Ljudskem domu.

Jugoslovanski misijonar O. Mesarič

bo kazal skioptične slike

iz Indije.

jejo iz priljubljenosti poleg Mladinske godbe in domačega mešanega zbora s solospeli gđ. Nada Brejčeva, g. Rado Kristan in s soli na rog g. Ženko Hribar; pri klavirju g. Rantigaj. Prijatelji in dobrotniki uljudno vabljeno!

Franciškansko prosvetno društvo v Ljubljani. Vsi društveni člani se pozivajo, da se danes polnoštevilno udeležijo proslave 60letnice rojstva dr. Jan. Ev. Kreka, ker slične proslave društvo samo vsled pomanjkanja lastnih primernih prostorov ne more prirediti. — Jutri, v ponedeljek ob pol 8 zvečer se prično redne pevske vaje. Vsi pevci, ki so se priglasili, naj se istih redno n točno udeležujejo. Novi pevci zmiraj dobrodošli. Pevske vaje bodo redno ob ponedeljkih in četrtek ob pol 8 zvečer v pevski sobi. — Podpredsednik.

Rokodelski dom. V ponedeljek 23. nov. ob 8 zvečer bo predaval v dvorani Rokodelskega doma g. Fr. Gabrovšek o Parizu in tamošnji razstavi dekorativnih umetnostij. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. — Vstop prost. — Pevski zbor v Rokodelskem domu bo imel svoje vaje v torek in v četrtek, obakrat ob 8 zvečer. Novi pevci dobrodošli!

Miklavžev večer s pestrnim sporedom prekrasnih, popolnoma nanovo urejenih dekoracij in ob spremljanju godbe, prirede dne 5. decembra t. l. ob 7 zvečer Šentpeterski Orli. P. n. občinstvo opozarjamo že danes na to, da poseti to prireditev, ki bo gotovo najlepša in najzabavnejša v vsej Ljubljani.

Ljubljanska mestna razsvetljava. Vsa čast mestnim glavarjem bi rekel tujec, ki bi prišel po Miklošičevi cesti v Ljubljano, toda bridko bi se goljufal, ko bi prišel na Ahacjevo cesto, ali v Vrhovčev, Prisojno, Ilirsko in Škofjo ulico. Od železnice po Škofji ulici do Ljubljane sem našel le 8 svetilk, dasi utegne biti ista razdalja ko na Miklošičevi cesti. V Ilirski ulici brli samo ena svetilka. Na Ahacjevi cesti je taka tema, da bi človek moral vpraševati, je li to pot k cerkvi sv. Petra, če bi slučajno ne slišal od časa do časa električnega železn. signala. O nižje ležečih ulicah niti ne govorim, ker so nekako v tistem stanju, kot so bile ulice ob času, ko so še petrolejke svetile po ulicah. Ravnotako je tudi po krakovskih in trnovskih ulicah. Drugače pa je v Komenskega ulici, zlasti pa na prehodu na Vidovdanska cesto, kjer ob Turkovi hiši v daljavi kakih 25 korakov gore kar tri svetilke, 2 navadni in 1 obločnica v sredi. Vsak človek je sam sebi najbližji, toda davke plačujemo vsi, zato zahtevamo, da se z našim denarjem tudi naše druge ulice dostojno razsvetljujejo. — Skoraj bi bilo treba poskrbeti, da pride še četrti gerent in sicer v Ravnikarjevo ulico, da bo napravil trotoar in vpeljal razsvetljavo okoli.

Mestna plinarna odda proti malenkostni najemščini še nekaj večjih in manjših plinskih pečic. Kurjava s plinom ni dražja nego kurjava s premogom, pri tem pa je mnogo bolj priročna in zajemčno brez duha. Za kurjenje srednje velike pisarniške sobe se porabi mesečno za 90 Din plina, kar gotovo ni preveč.

Zdravnica ga. dr. Eleonora Jenko-Groyer se je preselila na Miklošičevo c. 13. II. nadstr., kjer ordinira ob urah kakor doslej.

Stalna higienska razstava na velesejmu v Ljubljani se zaradi prenovitve do preklica zapre z dnem 23. t. m.

Pri Tičku na gričku danes domače krvave klobase. Izborna dolenska novina.

Umrli so v Ljubljani: Ivan Jeras, bivši hišni posestnik, zasebnik, 71 let. — Alojzija Štrubelj, livarjeva novorojenka, 1 uro. — Ana Klemenc, delavčeva žena, 24 let. — Danica Loboda, hči perice, 2 dni.

Kolarski risarski tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti ponovno opozarja na prireditve nadaljevanja kolarskega risarskega tečaja. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo v pisarni Urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Krekov trg št. 10, II. nadstr. ustmeno ali pismeno najkasneje do 30. novembra t. l. Za nove prijavljence se bo pred začetkom tečaja ponovila na kratko snov prvega tečaja tako, da bodo mogli slediti nadaljnim predavanjem.

Oče štirih otrok, ki je že 14 dni vsled pomanjkanja dela v tovarni brez službe in se zato s svojo družino nahaja v bedi, nujno prosi ali za delo ali pa za kakršno podporo. Otroci so stari: najstarejši 6 let, drugi 5 let, tretji 3 leta, najmlajši pa 16 mesecev. Podpore sprejema uprava našega lista.

Opozarjamo na oglas Avtobus-promet.

Lep poslovni lokal, obstoječ iz treh prostorov in več pisarniških sob skupno ali posamič odda Pokojninski zavod v Ljubljani.

Vlom. Brez vlomov v mestu ne gre. Mnogi podjetniki, trgovci in drugi industrialci

shranjujejo tudi večje vsote denarja v starih, nerabnih blagajnah ali pa celo tudi v navadnih predalih miznice. Da so te razmere vlomilcem znane, ni ni kakega dvoma, saj njihov poklic veleva, da dan za dnevom zasledujejo, kje se denar hrani. In tako so vlomilci tudi prišli do zaključka, da jih zopet čaka plen in so se spravili na Zaloško cesto, kjer so večeraj ponoči vdrl v trdko Ivana Zormanu ter mu odnesli iz blagajne 3800 Din gotovine in neka zlatnine. K sreči ni bilo več denarja v blagajni. Policija je vlomilcem na sledu.

Nezgoda. Gorjup Jožef, izvošček, je v Dalmatinski ulici zavozil v jarek, ki je izkopen preko ulice blizu Dunajske ceste. Konj je padel s prednjimi nogami nogami v jarek. Pa velikemu trudu so na pomoč poklicani izvezli konja iz jarka. K sreči je pri padcu dobil konj le male poškodbe, tako da je izvošček lahko neovirano dalje vozil.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljši kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20.

Iz Maribora.

OBCNI ZBOR

Prosvetne zveze v Mariboru 23. nov. t. l.

Centrala naših prosvetnih organizacij ima svoj občni zbor. Pokazala nam bo svoje veliko, na videz skrito delo, ki ga je vršila v narodu. Kregledala bo svoj položaj, svoje ljudi, da bo mogla napraviti načrte za bodočnost.

Nič nam ne prikriva, kakšni so ti načrti. Da ima svoj občni zbor ob 125letnici Slomskega in ob 60letnici Krekovega rojstva, nam pove vse. Delo Slomskega in Krekovega hoče nadaljevati. Ta dva sinova našega naroda mu nista bila toliko roditelja, pač pa vzgojitelja. Vedela sta, da je treba narod vzgajati in vodil se bo sam, podprt od dobre vzgoje. In to delo vršijo naša društva. Naša društva v Prosvetni zvezi so nedeljske šole, so šole socialne vzgoje in socialnega soživljenja. Ta pot je prava pot, vzgajati ves narod in ga dvigati v prosveti. Osebnosti, ki bodo tej vzgoji bolj dostopne, bodo same stopile na višje mesto. Tem posameznikom je treba sicer posvečati več pozornosti, ne zadostuje pa, da bi imeli posla le z njimi. Prava, narodna prosvetljenost mora do vseh — in to je oni idealni posel naših društev.

Kakor temeljno načelo tako pa tudi vzgojno metodo vzemimo od Slomskega in Krekovega, ki je obrazba psihološko utemeljena, individualno prilagojena, po razmerah, ne po črki! Povsod pa v istem duhu — Kristusovem. Slomskova nedeljska šola je bila izobraževalna šola z vidnim verskim značajem. Krekova socialna vzgoja je pa praktična izvedba krščanstva. Zato bodo vnaprej naša društva navzela svoje delovanje še bolj na versko življenje svojega kraja. Imajo naj svoje društvene praznike, skupnega recimo praznik sv. Cirila in Metoda, posamezna pa po svojih krajevnih razmerah. Imajo naj skupne verske slovesnosti, skupno sv. obhajilo, svoje častno mesto pri cerkvenih obhodih. V svojem izobraževalnem delu naj podpirajo versko vzgojo naroda proti pijančevanju, razuzdanosti, surovosti. In ako se tej šoli pridruži še socialna in gospodarska izobrazba, tedaj bodo naša društva prava ognjišča narodove vzgoje.

Kolikor nam je mogoče poznati uspehe prosvetnega dela, jih je na deželi več kot pa v mestu. Pozabiti pa ne smemo, da so mesta in večji kraji kulturna središča. Od tu gredo kulturni pokreti, dobri ali slabi, na deželo. Tudi tem krajem naj Prosvetna zveza posveti vso svoj opaznjo! — Po letih še-le bo narod hvalen za podrobno in požrtvovalno delo prosvetnih delavcev. Danes jim samo kličemo: Vstrajajte! Bog z Vami in Vašim delom!

Proslava Prosvetne zveze v spomin 125letnice Slomskega in 60letnice Krekovega rojstva se vrši danes popoldne ob treh v Narodnem gledališču.

Poklonitev na Slomskem grobu izvrši Prosvetna zveza z udeleženci tečaja danes ob pol 12. uri.

Občni zbor Prosvetne zveze je jutri, to je 23. nov. ob pol 10 v dvorani Zadržno-gospodarske banke. Udeleženci, ki se pripeljejo z vlaki, imajo polovično vožnjo. Kupijo naj celo karto, jo dajo na domači postaji žigosati, v Mariboru pa naj je ne oddajo, da se peljejo z njo domov.

Javne in zaupne shode SLS priredi poslanec Fr. Zebot tedni v Mariboru in okolici. Javen shod se vrši 22. t. m. v Kamnici. Zaupni shodi se vršijo v Pobrežju, Studencih, Lajtersbergu itd.

Osebnosti. Sanitetni podpolkovnik g. dr. M. Justin je službeno v isti stopnji predstavljen iz Maribora v Ljubljano, kjer prevzame vodstvo vojne bolnišnice. Mnogi bomo pogrešali g. podpolkovnika, ki nam je kot zdravnik in prijatelj bil vedno na uslugo. Pogrešali ga bodo posebej mnogi ubogi, ki so se k njemu obračali v zaupanju. Na njegovo mesto pride sanitetni kapetan g. dr. Skrober.

Potovanje prof. dr. Jeharta po Orientu v skioptičnih slikah. Mariborska Prosvetna zveza bo uporabila del izvirnih fotografskih posnetkov, ki jih je napravil prof. dr. Jehart med potovanjem, za diapozitive in oskrbela pred-

vania v Mariboru in na deželi. Predaval bo g. profesor osebno. Zaenkrat je izgotovljena skupina »Mezopotamija« (Bagdad, Ur, Babilon, Ninive). V kratkem pridejo na vrsto druge dežele (Sinaj, Egiptid.). V petek 27. nov. t. l. ob osmih zvečer bo prof. dr. Jehart govoril v dvorani Zadr. banke v Mariboru o Mezopotamiji. Potovanje z avtom po arabski puščavi, življenje v Bagdadu, pravkar izkopane razvaline mesta Ur, kjer je bila domovina Abrahamova, zagonetni Borsippa, ki je po ustnem izročilu »Babilonski stolp«, razsežne razvaline Babilona, težavno potovanje v Mosul, starodavne Ninive in cela vrsta asirskih razvalin v severni Mezopotamiji; vse to je na sporedu in še mnogo drugih slik, o katerih vemo, da jih je izredno težko dobiti in da so predavatelja samega stale mnogo žrtv in mnogo truda. Predavanje bo torej nad vse zanimivo. Babilon in Ninive v izvirnih slikah, to niso vsakdanje reči! Taka predavanja so redka tudi v velikih kulturnih središčih. Vabimo mariborsko občinstvo, da se predavanja v polnem številu udeleži, vabimo pa tudi vsa naša društva po deželi, da se čimprej oglašijo za predavanje. Prijave pošljite na: Prosvetna zveza, Maribor, Aleksandrova cesta 6-I.

Dobre ali slabe knjige? Po mestu je splošno zadovoljstvo nad knjigami družbe sv. Mohorja. Zamudniki, ki jih niso naročili, zdaj obžalujejo. V našem mestu imamo članov družbe sv. Mohorja: v stolni župniji 172, v Magdalenski župniji 191, v frančiškanski 257, posamezniki 56, skupaj torej 676. Letos je pričakovati, da število naročnikov naraste. Istočasno pa moramo poročati in javnost opozoriti na knjigo in časopis, ki jih po hišah prodajajo adventistični agitatorji in agitatorice. »Glasnik časa« in »Znamenja našega veka« so versko zmotne knjige. Adventističnih verskozmotnih knjig pa se je še posebno varovati. Ker s svojimi zmotnimi nauki o skrajšnjem koncu sveta zagrenjujejo človeku va selje do življenja in pridnega dela ter so že mnogo ljudi napravile nesrečne.

Skupni občni zbor »Glasbene Matice«. V petek zvečer se je vršil centralni občni zbor »Glasbene Matice«. Zbor, ki je bil dobro obiskan, je odobril poročala odbornikov. Podrobnejše poročilo pošlje v javnost odbor sam. Novi odbor je izvoljen: predsednik dr. Tominšek. Odbor: Stefin, Faganel, dr. Ašič, Šparl, Gorjup-Zemljč, Pribil, Vodeb in dr. Pečovnik sta preglednika. — Občni zbor je trajal 2 in pol ure. Novi odbor si je zadal nalogo, da čim tesneje združi v enotnost pevski zbor, orkester in šolo. To je edino pravilno, ker naj bo tudi pevski zbor in orkester pravzaprav le šola, to je vzvišen zgled glasbenega umetniškega delovanja, podan v tej veliki skupni narodni instituciji drugim zborom in orkestrom.

Tečaj Prosvetne zveze se vrši tri dni pred občnim zborom. Tečaja se udeležuje 60 odposlancev raznih društev, ki pazljivo sledijo predavateljem. Tečaj bo nad pričakovanje uspel.

Sodniški izpit je napravil dne 20. nov. t. l. g. Fran Stefanciosa, avskultant pri okraj. sodišču v Mariboru.

Umrli so v preteklem tednu: Anton Merčan, 81 let. — Vovk Ljudmila, 27 let. — Novatek Josip, 39 let. — Žižek Avgust, 58 let. — Krepek Marija, 56 let. — Klimeš Ana, 59 let. — Turek Apolonija, 61 let. — Ačko Rudolf, 8 let. — Rankovec Pavla, 48 let. — Kranjc Anton, 15 let. — Firbas Marija, 3 leta.

Poroče v preteklem tednu: Inkret Janez in Roženeveta Antonija. — Vokač Jožef in Mulec Adelajda. — Hudelist Ervin in Donik Marjeta. — Žnidaršič Janez in Kurbes Julijana. — Resnik Franc in Schautzer Marija.

Iz Trbovelj.

Občinske volitve so razpisane. Volitve v občinsko zastopstvo so razpisane na dan 28. marca 1926. Izvoliti je v občinski odbor 37 odbornikov in 37 namestnikov. Volivni imenik je razkoložen do 4. decembra in se smejo zahtevati eventualni popravki samo do tega časa. Poznejše zahteve se ne vpoštevajo. Kandidatne liste se morajo vložiti najkasneje v desetih dneh od dne, ko postanejo volivni imeniki za te volitve pravomočni, in sicer po eden izvirnik in za vsako volišče po dva prepisa. Dan, ko postanejo volivni imeniki pravomočni, se naznači s posebnim razglasom. Na kandidatne liste se ne bo jemalo obzir, ako se bodo predložile po omenjenem roku.

Volivni imeniki. Opozarjamo somišljenike in nam prijazne volivce, da je volivni imenik za občinske volitve razpeločen. Ne sme zamuditi te prilike noben volivec in naj se vsak prepriča, ali je vpisan ali ne. Čas reklamacij in vpogleda je vsak dan od 8—12 in od 2—5 v občinski pisarni. Vpogled preskrbi tudi vodstvo krajevne organizacije SLS v Društvenem domu in tajništvo Jugosl. strokovne zveze rudarjev v I. delavskem konsumnem društvu na Vodah.

Gerentski svet ima sejo v ponedeljek, dne 23. novembra t. l. popoldne ob 3 v občinski pisarni v Trbovljah. Dnevni red: 1. Pozdrav gerenta. 2. Izvolitev posameznih odborov. 3. Proračun za leto 1926. 4. Prepis parcele št. 1/4 na župno cerkevno nadarbo. 5. Več prošenj za sprejem v občinsko zvezo. 6. Slučajnosti.

Pojasnilo in izjava. V pojasnilu izjavlja tem potem vodstvo krajevne organizacije SLS v Trbovljah, da ni predlagalo nobenih prispevkov za gerentski svet in tudi ni bilo vprašano. Ker je pa vodstvo iz principielnega stališča samo za samoupravno občinsko gospo-

darstvo in za čimprejšnjo izvolitev občinskega odbora, ne pelaga toliko važnost za gerentstvo, akoravno konstatira, da se je našemu delavstvu, organiziranemu v SLS, storila krivica, da se je popolnoma prezrlo, da ima SLS med delavstvom dve tretjini volivcev.

Iz Primorske.

Problem slovenske inteligence v Italiji. »Goriška Straža« opozarja na problem slovenske inteligence v Italiji, ki v domovini ne more dobiti kruha. Državne službe noben Slovenec ne dobi — saj so celo vse dosedanje slovenske sodnike in upravne uradnike vrgli z njihovih mest. Prosti poklici — zdravniški, odvetniški i. p. — bodo pa med slovenskim prebivalstvom tudi kmalu prenapolnjeni. Kam z inteligenco, ki leto za letom prihaja z vseučilišč? »Straža« pravi, da treba v bodoče za študij slovenske mladine napraviti smolten načrt, da po dovršenih študijah ne bo ostajala brez kruha.

Novice iz Amerike.

Ameriška Jugoslovanska Zveza v Minnesoti. Dne 25. oktobra se je ustanovila na Evelethu, Minn., nova velika organizacija »Ameriška Jugoslovanska Zveza v Minnesoti«, namenjena vsem tamkajšnjim Jugoslovanom. Na ustanovno skupščino je prišlo nad 1500 delegatov in delegatij. Hrvatski komunisti so hoteli delati zmedo, a niso uspeli. Glavni govornik je bil Rew. Francis Jager, profesor na minnesotski univerzi. V odbor nove organizacije so bili izvoljeni: Frank Massera iz Eveletha, predsednik; Ludvik Drobnič iz Aurora, prvi podpredsednik; Leo Kukar iz Gilberta, drugi podpredsednik; J. Radokovich iz Eveletha, tretji podpredsednik; John Movern iz Dulutha, tajnik; Leonard Slabodnik iz Ely, blagajnik; Jack Muhich iz Eveletha, zapisnikar.

Smrtna kosa med ameriški rojaki. V Clevelandu je umrla uglezna vdova Frančiška Stanko, roj. Videnič, stara 69 let; pokojnica, ki je zapustila dve poročeni hčeri, je bila doma iz Cerkelj pri Krškem. — V Clevelandu je smrtlo ponesrečil pri vožnji z avtomobilom 18 letni Josip Ivančič.

Baberton, Ohio. Kar se dela tiče, je nekako srednje. Seveda mora biti človek zelo varčen, da se pošteno preživlja, posebno kjer šteje družina po 6 ali več članov. Na bogastvo ni misliti. Poročil se je Jožef Šega s Terezijo Lintolovo.

St. Stephen, Minn. Letos smo imeli jako vroče vreme. Mesec avgust je bil skoraj brez dežja. Suša je napravila znatno škodo. Koruze in krompirja nismo pridelali toliko, kakor smo upali. Vseled suše so se posušili pašniki pa tudi domači vrtovi. Pšenice in rži smo malo pridelali, samo oves se je dobro obnesel.

Forest City, Pa. Stavka se nadaljuje svojo pot naprej. Smo tam, ko smo začeli. Ta brezposelnost časa uporabljamo s tem, da pridno delamo doma krog naših domov. Na operatorje smo poslali posebno resolucijo, kjer zahtevamo, da se pogajanja začne in da premogajem, kar za težavno svoje delo zahtevamo. A do danes še nismo dobili nobenega glasu in nič ne vemo, kako se bo naš boj končal. Rojak J. A. Dečman je bil pri zadnjih primarnih volitvah izvoljen za republikanskega kandidata za mirovnega sednika za Forest City. Dobil je veliko večno glasov. Dečman je pravni odbornik KSKJ in prav ugleden mož naše naselbine.

Tiogo-Wilard, Wis. Tu smo blagoslovili novo krasno bandero društva Marije Pomagaj. Slovesnost je kar najlepše uspela. Vsa čast društvencam, dekletom Marijine družbe, ker so kupile dva nova angela k oltarju. Smrtno se je ponesrečil J. Klančar, sin ugledne katoliške družine. Z letošnjimi poljskimi pridelki smo, hvala Bogu, vsi prav zadovoljni.

Kansas, City, Kans. V našo farno šolo hodi to leto 200 otrok in so vsi prostori napolnjeni. Č. sestram želimo obilo blagoslova božjega in veliko dobrih učencev v naši šoli. Na oklicih je naš rojak Viktor Toplikar z Rozalijo Zelezničarjevo. Poročil se je pa naš rojak Frank Falich na N. 5. St. Naši farani so kupili precej hiš okoli nove cerkve.

Dopisi.

Vik. Za zadnjo občinsko sejo, ki se je vršila v tork, dne 27. t. m., je vladalo veliko zanimanje, največ iz vzroka, ker je bilo na dnevnem redu tudi sklepanje o proračunu za leto 1926. Po otvoritvi ter prvi in drugi točki dnevnega reda je prešel župan na 3. točko proračuna. Ker so pa načelniki klubov in tudi klubi sami o proračunu že razpravljali, ni bilo skoraj nobenih korektur in debate. Korigirala se je točka 8, 17 in 20/a, in sicer: Plača župana od 18.000 na Din 24.000 letno, za regulacijo Gradaščice od Din 20.000 na Din 18.850 in podpora Rdečemu križu od Din 100 na Din 250. Kritje primanjkljaja pa je ostalo kot lanskoleto. Pri nadaljnji točki se je sklenilo, da se določi garancijska doba zadruzi »Stan in dom« na 18 let. Poleg raznih drugih prošenj je bila na dnevnem redu tudi prošnja nepolitičnega godbenega društva »Gradaščice«. Na ustanovnem občnem zboru sta bila tudi slučajno navzoča gg. Borštnik in Jeločnik, naka je g. Jeločnik predlagal podporo v znesku Din 100. Klub SLS se je glasovanja vzdiral, ker stoji na stališču, da naj društva pokazuje najprvo, da so življenja zmožna, potem naj se jim podeli podpora. Po izbrnem dnevnem redu je bila pri slučajnostih predlagana sledeča resolucija: »Zoper znova nameravano uvedbo kuluka za popravilo cest, ki so izročene v oskrbo samoupravnim cestnim odborom, občinski odbor najodločneje protestira in naglašja, da naj država najprej okrajnim cestnim odborom izplača dolžne zneske k široškom za vzdrževanje deželnih in okrajnih cest, ter naj se iste kakor dosedaj popravljajo iz dohodkov cestnih doklad.« To resolucijo je ob-

činski odbor sprejel z velikim protestom enoglasno ter resolucijo poslal velikemu županu. Kakor običajno bo viška občina tudi to leto pridelala za največje šolske decu božičnice ter za ta namen dodelila znesek Din 15.000, ki naj se krije iz prostovoljnih prispevkov, ostanek pa naj doplača občina. Prepričani smo, da se bodo tudi to leto našla usmiljena srca, ki bodo darovala po svojih močeh za našo najbednejšo decu. Plačilo Vam bo pa hvaležnost mladih src.

Is Dolenjega Logata. Stejem si v dolžnost, da potem tega dopisa obvestim vse žlane tukajšnjega Kat. prosvetnega društva, da je odbor društva v svoji zadnji seji enoglasno sklenil, da se otvori letošnja sezona tudi zimski učni tečaj. Predavalo se bo o različnih predmetih — med temi tudi esperanto. Predavali bodo g. Gabrijel Oblak, g. Danijel Cerar in g. Karol Supin, župan iz Gor. Logata. Prvi pouk je določen v tork, dne 24. 11. t. l. ob 8. uri zvečer, ter se bo vršil nadalje vsak tork in petek ob 7. uri zvečer. Poslušalce vpisuje g. Danijel Cerar vsak dan popoldne v svojem stanovanju ali zvečer v društvenih prostorih. Nadalje je odbor sklenil preskrbeti v zimski sezoni za karmogoče več predavanj s skloptičnimi slikami. V nedeljo dne 22. t. m. pride g. univ. prof. dr. A. Snaj, ki bo predaval s skloptičnimi slikami »Papeževa pomoč stradajoči Rusiji v letu 1922-23«. Predavanje bo jako zanimivo, zato vsi vljudno vabljeni. Pričetek točno ob pol 8 uri zvečer. Ker se čuje, da hočemo kljubovati kljub »Esperantov«, ki je tu že ustanovljen ter da smo le radi tega uvedli v svojem društvu pouk jezika esperanto, zatrujemo, da to ni resnica. Esperanto se bo učil pri nas le na željo več članov in članic društva, ki bi se zelo radi naučili tega jezika, pa jim ne ugaia družba v esperantskem klubu, ker baje tudi v tej organizaciji nekoliko diši po sokolski restavraciji.

Sent Jernej. Z graditvijo elektrarne smo stopili Sentjernežani v krog moderno urejenih naselbin. Marsikdo se bo — čitajoč to vest — zavzel: Od kdaj pa: Res je, nobenega bobnanja ni bilo, nobenih dolgovestnih časopisnih člankov o tej za nas velepomembni in za javnost zanimivi zadevi. Ostalo je vse pri oznanilu našega gospoda župnika, ki nam je neke poletne nedelje letos s prižnice povedal, da je električna centrala dogotovljena in da se vrši čez leden dni slovesno blagoslovljenje novodograjene centrale, zvezano s proslavo 80 letnice hranilnice in popojilnice sentjernejske. Edino pravilno je sicer, da smo za vse dobrote dolžni hvaliti v prvi vrsti Bogu, od katerega prihaja vse dobro; ne smemo pa pri tem pozabiti onih požrtvovalnih oseb, ki so faktični izvrševalci božje volje — sicer nismo vredni ne njih, ne dobrot, ki smo jih vsled njihove delavnosti postali deležni. Mnogo takih gospodarskih dobrot smo razum gori omenjenih dveh sentjerskih župljanov že deležni. Naštetje vseh prepuščamo osebi, ki ji je zgodovina istih bližje znana — domačega vse pa imajo enega duševnega očeta in ta je naš gospod župnik, duh. svetnik Anton Lesjak. Vemo, da je njemu do posvetne hvale in časti prav malo, vendar pa nam narekuje čut hvalečnosti, da to na tem mestu javno pribijemo. Naša iskrena želja je, naj nam Bog našega vsestranskega delavnega dobrega gospodarja in požrtvovalnega dušnega pastirja ohrani še mnogo let — Gledeleške predstave. Igralci našega orlovskega odseka se kaj pridno gibljejo. Izmed v zadnjem času uprizorjenih predstav imenujemo »Verigo« in »Lumpacij vagabunde«, ki ste bili obe z veliko spretnostjo prednašani. Najbolj učinkovita pa je bila 8. t. m. uprizorjena žaloigra »Mlinar in njegova hči«. Pri tej vledramatični igri je prišel naš z električno razsvetljavo novovestno opremljeni in z vsemi svetlobnimi efekti opremljeni oder do popolne veljave. Pretresljiv je bil nočni prizor na pokopališču z duhovi in varljivo imitirano burjo in pozneje na vrtu mlinarja Crnotja; isotoko prizor Maričine smrti. Igra se na splošno željo ponovi 22. t. m. ob 23. uri pop. Opazilo se je, da razpolaga odsek z jako dobrim igralskim osebjem, ki je zmoglo spraviti brez bistvenih napak na oder tudi težje igre. Zaradi tega se ne čudimo, da vladla med našim ljudstvom za predstave vedno večje zanimanje. Le vedeti žel! — Sv. misijon. V času od 28. novembra do 8. decembra se vrši pri nas svet misijon pod vodstvom oo. lazarisov iz Ljubljane.

Kozje. Naprednjak nam piše: Naš trg je »napredne« in tako naj ostane tudi v bodoče, zato je bil klerikalnim »demagogom! Postavke v občinskem proračunu od strani »demagoga« smo vsled življenja »naprednosti« morali ertati, nekatere pa vsaj zmanjšati. In res! Veliko »demagogo« je bila postavka v proračunu za spomenik v vojni padlih vojakov. Vseled »naprednost« je bilo potrebno, da se ta postavka skoro erta. Podpirati požarno brambo bi bilo tudi nekaj nazadnjaškega, čut »naprednosti« velevala, da eventualne požare lahko pogasijo prizadeži sami. Naši »demagogi« — nazadnjaki — zahtevajo tudi nekaj protinaravnega, namreč: da naj bi se s pomočjo svetilke ponoči razsvetlil trg. To je nekaj protinaravnega, tema naj ostane tema, svetloba pa svetloba. Naprednjaki smo tako napredni, da tudi v temi vidimo. Kakor vidite, gospod urednik, naprednost v našem trgu z orjaškimi koraki napreduje, odkar naprednjaki gospodarimo.

Cerkveni vestnik.

Duhovne vaje za moše v Domu duhovnih vaj pri oo. jezuitih bodo od 28. nov. zvečer do 2. dec. zjutraj. Stanovanje, oskrba in hrana za ves čas 120 Din. Udeleženci naj se preje javijo z dopisnico pri vodstvu doma in naj pridejo v soboto 28. t. m. do šestih zvečer v hišo, da se jim odkaže sobe. Ob sedmih je skupna večerja.

SLAVNOSTNA TRIDNEVNICA

v uršulinski cerkvi v Ljubljani dne 26., 27. in 28. novembra 1925 v proslavo 16 blaženih uršulink-mučenic iz Orange, ki so bile proglašene blaženim 10. maja 1925.

1. Četrtek 26. novembra.

a) Ob šestih zjutraj sv. maša z blagoslovom.

b) Ob šestih zvečer govor:

Vere mučeničnikov častni blagoslov.

Govori veleč. g. stolni kanonik dr. Mihael Opeka.

c) Litanijske blagoslovom.

2. Petek 27. novembra.

a) Ob šestih zjutraj sv. maša z blagoslovom.

b) Ob šestih zvečer govor:

Mučeništvo dokaz resničnosti naše vere.

Govori veleč. g. dr. Gvidon Rant O. F. M.

c) Litanijske blagoslovom.

3. Sobota 28. novembra.

a) Ob šestih zjutraj sv. maša z blagoslovom, daruje presviti gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

b) Ob šestih zvečer govor:

Jesus krona vseh svetnikov.

Govori veleč. g. spiritual dr. Ciril Potočnik.

c) Litanijske, Te Deum, blagoslov.

d) Darovanje za cerkvene potrebe.

Našim malčkom za Miklavža!

Da olajšamo Miklavžu nakup deških in otroških čevljev in oblek, prodajamo do 10. decembra t. l. obleke za dečke in otroke, kakor tudi vsakovrstno obutev za šoloobvezne otroke — brez vsakega dobička. —

Fran Derenda & Cie., Ljubljana, Erjavčeva c. 2.

Poštni vestnik.

Razvrstitev poštne uradov. Kakor se poroča iz Beograda je pravilnik za poštne odpravnike že par mesecev izdelan. Glavne določbe tega pravilnika so: Vse pošte čez 15.000 delovnih enot na leto postanejo erarne pošte. Pošte do 15.000 enot pa bodo kontraktualni poštini uradi, ki jih bodo opravljali poštini odpravniki. Te pošte bodo razdeljene na pet razredov, razredi pa na stopnje (po tri) za vsakih 1000 enot. Najmanjša letna plača (do 2000 enot letno) je 3000 dinarjev, najvišja (14 do 15.000 enot) pa 10.800 dinarjev. Za čas izrednih razmer (draginja) se zviša ta temeljna plača za 50 odstotkov. Pošte z brzojavom dobe še posebej 240 dinarjev letne doklade, kjer je pa brzojav in telefon pa 360 dinarjev. Poleg teh prejemkov bodo dobivali odpravniki še posebne nagrade za odpravo in prenos pošilk, za drage uradne prostore in za kontrolo pomožnih pošt. Tako bi znašali vsi prejemki najmanjše pošte (sedanje III/6 in III/5) približno 6000 dinarjev na leto, srednje odpravniške pošte (sedanje III/4 in III/3) kakih 8 do 10.000 dinarjev, današnje III/2 in III/1 pa okrog 12.000 dinarjev. Največje kontraktualne pošte (sedanje razredne pošte II/2 do 15.000 enot) bi pa prišle na 16.000 dinarjev na leto. Tudi poslovna doba se bo izpremenila. Najmanjše pošte (do 3000 enot) bodo imele samo 3 uradne ure na dan, srednje pošte po 4, večje po 6 in največje kontraktualne pošte po 8 uradnih ur na dan.

Raznoterosti.

»Prid, Slovene, se les učit!« Te dni so prepeljali v Berlin truplo znanega v boju padlega nemškega letalca barona Richthofena, ki je v vojni sestrelil ravno 80 letal nasprotnikov. Truplo so prepeljali v Berlin in tam pokopali z velikimi častmi. Na krsto so položili venec tudi v Berlinu bivajoči angleški in ameriški častniki. Na trakovih je stal napis: »Angleški in ameriški častniki v Berlinu — baronu Richthofenu, svojemu nasprotniku, a vendar tovarišu.«

Dragocenosti v Tutankhamenovem grobu. Učenjaki raziskujejo sedaj mumijo staroegipčanskega kralja Tutankhamena. Največja dragocenost, ki so jo doslej našli, je umetniško krasno izdelana krona, ki velja že danes za eno največjih umetnin starega veka. Vratu mladega kralja, ki je dosegel po dosedanjem pregledu trupla komaj starost 15 let, še niso razgledali, otipali pa so pod ovojem že verižice, ki so krasile njegova prsa. Krsta, v kateri počiva Tutankhamenovo truplo, je iz čiste zlate. Povedali pa tega niso prej, dokler je niso spravili na varno, ker so se bali v samotni dolini, kjer se nahajajo kraljevski grobovi, roparskih napadov.

Orlovski vestnik.

Rajhenburg. V nedeljo dne 29. nov. ob treh popoldne vabi Orlovski odsek k dramatični predstavi »Na dan sodbe«. Ljudska igra v treh dejanjih. Ker je igra polna ganljivih prizorov, zato se je bo rad vsak udeležil.

Naznanila.

Cecilijino društvo župnije sv. Petra v Ljubljani ima svoj občni zbor 22. nov. t. l. ob pol desetih zvečer v župnišču sv. Petra v Ljubljani. — Odbor. Vojne vdove brezposelne, zanesljive, katere lahko sprejmejo mesto služkinje izven Ljubljane, naj se zgleda v pisarni Zveze vojnih invalidov, podružnica v Ljubljani.

Odbor podružnice vojnih invalidov, vdov in sirot v Ljubljani javlja svojim rednim članom in članicam, da namerava tudi letos prirediti božičnico in obdariti svoje revne člane in članice. Prijave se sprejemajo v društveni pisarni sv. Petra vojašnica med uradnimi urami in sicer od 23. nov. do 5. decembra t. l. Na poznejše prijave se ne bomo mogli ozirati. — Odbor.

Osebnostna zadruga »Brezalkoholna Prodnice« v Ljubljani priredi večerne stankne (predmet: brezalkoholna uporaba grozdja in sadja) prihodnji teden v sledečih krajih: v Dravogradu v tork in sredo dne 24. in 25., v Pamečah v četrtek 26., v Slovenjgradu v petek 27., v Starem trgu v soboto 28., v Smartnem pri Slovenjgradu v nedeljo 29. t. m. Kraj sestanka se sporoči vsakemu kraju posebej.

Tamburaške note, partiture, sledeče: »Venček koroških narodnih pesmi« 20 Din, »Božične pesmi« 15 Din, Zdravice, Rigolotto, Prodna nevesta po 10 Din, Mila lunica, Oj ti polončica, Ne bom se možila po 7 Din, Sladko je vince, Hej Slovenci, Lepa naša domovina, Pridi Gorenci, Na planinah po 5 Din, proda Slov. pevsko društvo »Slovane, Brdo-Viš pri Ljubljani.

Čevljarska zadruga v Ljubljani naznanja intesentom, da se vrši pomagalska preizkušnja v nedeljo dne 6. decembra t. l. Tozadnevne pismne prošnje, katerim je priložiti učno izpričevalo mojstra in izpričevalo obrtno-nadaljevalne šole, je vlagati najkasneje do dne 2. decembra v zadrugni pisarni, Hrenova ul. št. 4.

Najboljše in najcenejše kupite majo, volno, trikotažo, rokavice, nogavice, nahrbtnike za šolarje in turiste, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje pri **JOSIP PETELINC-U** LJUBLJANA, poleg Prešernovega spomenika (ob Na debelo! vodi.) Na malo!

Resnica o vojni odškodnini v Italiji.

Umevno je, da hočejo nekateri vladni listi v Italiji ravno po izgledu proti slovenski manjšini v Trstu in po protitalijanskih demonstracijah v Jugoslaviji dokazati, da je poglompavanje uradne Italije proti slovenski manjšini naravnost velikodušno. To velikodušnost vidi n. pr. tržaški »Piccolo« na vseh koncih in krajih, posebno pa v italijanski gospodarski politiki. Nedavno je ta list napisal približno naslednji apostrof na Jugoslavijo: »Vi tam v Jugoslaviji, ki vpijete po ulicah proti nam, ali ne vidite, kako se Italija noče maščevati z represalijami, ampak rajši z materinsko roko podpira tuje državljane jugoslovanske narodnosti; zgradila jim je hiše, dvignila zdravstvene razmere v deželi.«

Vprašanje zboljšanja ali pa poslabšanja zdravstvenih razmer med slovenskim prebivalstvom v Italiji je posebno z ozirom na vsiljevanje italijanskih zdravnikov popolnoma slovenskim občanom izredno zanimivo; a danes si oglejmo drugo vprašanje čisto gospodarskega značaja, vprašanje onih lepih belih hiš, s katerimi se tako ponaša omenjeni list.

Res, ako se pelješ od Podbrda dalje proti solčni Gorici, se ti bodo zdele vse vasi nekako oživiljene: nove lepe cerkve z visokimi zvoniki, nove lepe hiše. Zupančičeva »hiša so hišice, okna so okenca« ne velja več. Vse novo, vse belo, vse svetlo, a notri — mračni obrazi. Zunaj solnce, notri mrak; visoka okna so še prenzika, da bi moglo solnce zjasniti te mračne obraze. »Očka, zakaj tako čemerni?« — »Gospod, poglejte tam na desnem voglu hiše!« — Tam boš čital enostavno zapisano: Ricostruita dal Genio Militare, potem Datum in nič več. Ti znaš italijanski in ne razumeš, kaj to pomeni, kmet ne zna tega jezika in razume. V teh črkah ne stoji za kmeta samo, da je hišo postavil na novo vojaški tehnični oddelek, ampak tudi, da bo moral kmet povrniti državi vse, kar je vojaštvo potrošilo za obnovitev hiše več, kakor znaša vojna odškodnina, ki je bila odmerjena oškodovancu. Kaj pomaga lepa hiša, ki ne »nese«, ki je polna dolga! Kaj pomaga veliki prostori, ki so tako zgazjeni, da včasih niso niti uporabni za domače gospodarstvo.

Ko so Italijani zasedli te kraje, so začeli z vojaškimi tehničnimi oddelki takoj popravljati ceste, mostove in hiše. Na ta način je vojaško oblastvo na eni strani zaposlilo vojaštvo, na drugi pa je vsaj v tistem trenutku pomagalo tudi prebivalstvu, ki je bilo brez strehe. Danes je znana stvar, da so imeli Italijani pri tem v veliki meri — ako ne predvsem — politične namene. Oškodovance niso vprašali, kakšna je bila prej hiša, koliko visoka, dolga itd., ampak so mu navadno napravili veliko prostorno hišo, da bi ga tako pridobili za Italijo. In danes mora oškodovanelec vračati državi isti denar, ki ga je potrošila v zgolj politične namene in brez njegovega privoljenja. Tu ne gre samo za par sto lir, ampak za cele tisočake. To so tiste lepe hiše. Pa ko bi bile vsaj toliko vredne! Saj je vobče znano, da ne morejo podjetja v državni ali celo vojaški režiji nikdar tako po ceni delati kakor zasebne.

Oškodovanci imajo pravico do vojne odškodnine na podlagi zakona od 27. marca 1919, ki je bil pozneje raztegnjen tudi na Julijsko Krajino. Zakon je pravičen in popolnoma odgovarja socialnemu pojmovanju razmerja državljanov do države; oškodovancu povrne namreč država vso materialno škodo (na premoženju in nepremičninah), ki je nastala vsled vojnih operacij. Škoda se ugotovi na podlagi predvojnih cen (v kronah) in se nato pomnoži z gotovim količnikom, da oškodovanec pride do odškodnine (v lirah), ki je v skladu s cenami v veljavi, ko je v resnici popravil hišo. N. pr. financa ti je priznala škodo 2000 kron; hišo si popravil l. 1921., ko je bil količnik 4.50; 2000 pomnoži torej s 4.50 in financa ti izplača 9000 lir. Naj omenim, da je italijanski parlament odobril ta zakon l. 1919., v času povojnega navdušenja in ko so imeli socialisti v Italiji veliko moč. Tedaj je prevladovalo mnenje, da priromajo iz Nemčije in Avstrije milijarde in milijarde na račun reparacij. V takem razpoloženju je bil sprejet zakon, ki nalaga državi veliko finančno breme. Italija je bila pred vnanim svetom v resnici lahko ponosna na ta zakon, dasi ne predstavlja v modernem pravu nič originalnega, ker je slaba kopija francoskega zakona, ki je za oškodovance mnogo ugodnejši.

Zakona so bili veseli tudi naši oškodovanci. Naznanili so škodo vestno; saj je znano — to priznajo tudi Italijani sami — kako naše ljudstvo spoštuje zakon in državo. A od države pričakuje, da izpolni dano besedo. Poleg tega je treba še enkrat poudariti, da so županstva zabičevala oškodovancem, naj ne pretiravajo škode, saj se bo naznanjena škoda itak pomnožila najmanj s 4! (Danes ne prejmejo oškodovanci za premoženje niti v lirah toliko, kolikor so naznanili škode v kronah!) Naznanitev škode je stala oškodovanca ogromne vsote, ki mu jih nikdo ne povrne več. Vlaki v Gorico in Trst so bili polni teh nesrečnih romarjev, ki so hodili iskati dokumente v vse močete urade; korupcija povsod: temu uradniku privrži 10 lir, onemu 20, tretjemu 50, ako hočeš zahtevani dokument, sicer boš čakal nanj mesece in mesece. Samo sodnijski zveženec za cenitev škode je stal povprečno 500—600 lir. Oškodovanec je

vse to rad plačal; saj je vedno računal $.... \times 4$, morda $.... \times 5$. Temu računanju primerno je tudi sestavljal proračune.

Prišlo pa je strašno razočaranje. Reševanje prošnje se je izredno zavleklo; za njene oškodovance ni imela država denarja. Oškodovanci so predložili skupno za 7 milijard škode v predvojnem denarju; v lirah bi to tedaj znašalo okoli 30 milijard. Naj omenim takoj, da so prebivalci iz starih pokrajin dobro poznali izredno fiskalnost svoje države in da so radi tega naznanili veliko več škode kakor so jo v resnici trpeli. Vedeli so, da edino na ta način pridejo vsaj do delne povrnitve škode.

Država se je te številke prestrašila. Četudi bi vsak oškodovanec naznanil dvakrat več škode kakor je znašala v resnici, bi ostali še vedno pri 15 milijardah. Odhod naj država dobi toliko denarja? Nemčija in Avstrija nista plačali skoro ničesar. Poleg tega je vsa finančna politika stremela za upostavitvijo ravnovesja v državnem proračunu. Država najde vedno kako rešitev tudi iz največje stiske: najbolj kočljiva vprašanja pusti v rešitev času »Si farà«, pravijo Italijani. Tako je bilo tudi z vojno odškodnino. Oškodovanci so zaman čakali na denar. Zveznemu zavodu v Benetkah, ki je podeljeval posojila na račun vojne odškodnine, je vsak trenutek ustavila država kredite. Med oškodovanci se je pojavilo razburjenje, ustanavljati so pričeli agitacijske odbore, v Rim so odhajale deputacije, da bi vlada nakazala potrebne zneske in pomnežila uradništvo v vojnoodškodninskih uradih. Na prizadevanje teh agitacijskih odborov se je pričel zanimati za to vprašanje ves italijanski tisk in neki ugledni publicist, ki je pozneje prešel v fašistovski tabor, je tedaj zapisal, da je vprašanje vojne odškodnine »una questione nazionale; hotel je reči, da je to zadeva vsega italijanskega naroda, pri kateri je v igri predvsem ugled države. To je bilo okoli polovice l. 1922. Do tedaj so prišli do vojne odškodnine večinoma le oškodovanci, ki so si znali »pomagati« ali kakor pravijo, »pomazati«, kjer je bilo potrebno. In denar imajo le bogati.

Malo pozneje je prišel na krmilo fašizem. Kakor druga vprašanja je tudi to rešil fašizem prav radikalno, brez nasvetov kakih pristojnih agitacijskih odborov in deputacij. Zaradi lepšega je moral seveda zakon ostati neizpremenjen, zato pa so pričele romati iz Rima instrukcije za instrukcije finančnim uradom, fiskus je pričel še bolj pritiskati, vojna odškodnina se je pričela tako krčiti, da je bil finančni minister kar vesel. Od 30 milijard smo prišli kar na 8—9 (vsa škoda namreč še ni ugotovljena po financi)! Agitacijski odbori so nenadoma izginili, ker so postali brezpomembni. Fašizem ne trpi ugovorov.

Vrhunec fiskalne in nesocialne politike pa je fašizem dosegel s tem, da je fašistovska vlada uvedla benečijske obveznice (obligazioni delle tre Venezie) za plačevanje odškodnine. Prejšnje vlade se tega niso upale storiti, ker je bil odpor pravih ljudskih zastopnikov proti takemu kapitalističnemu sistemu prevelik. In res, zadnja 3 leta so dala prav onim, ki so trdili, da bo ta način izplačevanja vojne odškodnine najbolj škodovalec ravno najbolj potrebnim oškodovancem. Kričnost tega sistema je prav lahko razvidna. Oškodovanci, posebno revnejši, ki prejmejo mesto likvidnega denarja državne obveznice, so jih primorani prodati, da tako pridejo do denarja, ki ga nujno rabijo. Tečaj teh obveznic je danes (20. nov.) 68 lir za 100 nominalnih; pri prodaji zgubi torej oškodovanec najmanj 32 odstotkov, to je eno tretjino vojne odškodnine, ki mu jo je odmerila financa v smislu instrukcij od zgoraj. Še več: Ako je oškodovanec prejel od Zveznega zavoda v Benetkah po 13. maju 1923 (dan, ki je prinesel nesrečne obveznice) kako posojilo na račun vojne odškodnine, ga mora vrniti v likvidnem denarju in ne v obveznicah! Iz tega je jasno razvidno, kako so ti oškodovanci zapostavljeni pred onimi, ki so prejeli odškodnino v likvidnem denarju, predno so bile vpejlane benečijske obveznice, in sicer: 1. poslednji so prejeli prej likviden denar in ga torej prej koristno uporabili (lahko tudi obrestonosno naložili); 2. niso izgubili 32 odstotka odškodnine na obveznicah; 3. odmerjena jim je bila višja odškodnina, ker je bil fiskus pred fašistovskim režimom manj rigorozen. In to so bili oni, ki so si znali »pomagati«. Sicer se bogatinom tudi danes ne godi velika krivica; obveznice lahko shranijo (obrestujejo jim po 3 in pol odstotka), čakajo lahko na premije in končno počakajo lahko tudi 25 let, ko se obveznice izplačajo v nominalni vrednosti.

Končno naj omenim še eno kategorijo nesrečnih oškodovancev; to so oni, ki so pooblastili CERG (Cooperativa edilizia della Regione Giulia), da dvigne pri Zveznem zavodu v Benetkah na njihov račun predujme na vojno odškodnino in jim popravi hiše. Omenjena stavbna zadruga je bila gotovo eno izmed največjih stavbnih podjetij, ki so se ustanovila po vojni v Julijski Krajini. Podjetje je bilo večinoma v komunističnih in socialističnih rokah. Vsled slabega gospodarstva je prišlo v finančno stisko, naker so oblastva odredila likvidacijo. Zadruga je prišla prej v likvidacijo kakor je prevzeta dela dokončala. Tako

je danes še mnogo oškodovancev brez hiše ali pa imajo le kos hiše, dasi je zadruga dvignila na njihov račun ves denar pri Zveznem zavodu, ki je seveda krit z vknjižbo na nepremičnine posameznega oškodovanca. Kaj bo s temi oškodovanci, ni še gotovo, ker je zadeva CERG ostala nerešena.

To žalostno poglavje našega gospodarstva — kakor ga po pravici imenuje »Goriška straža« — zaključujem z odstavkom o rekvizicijah. Leto 1925. je namreč prineslo oškodovancem menda zadnje razočaranje. Znano je, da sta se Italija in Avstrija pogodili, da poravnava Avstrija vso škodo, ki so jo povzročili bivši avstrijski vojaki bivšim avstrijskim državljanom z rekvizicijami. Finančna intendantca v Trstu je naznanila oškodovancem, da smatra Italija za pravo vojno škodo, ki daje pravico do vojne odškodnine od strani Italije, le škodo, ki je bila povzročena z obstreljevanjem; vso ostalo škodo smatra za rekvizicije, ki jih mora plačati Avstrija! Oškodovanci morajo torej naznaniti vso škodo še enkrat, sicer jim ne izplača Italija niti odškodnine za škodo, glede katere ni mogoče še ugotoviti, kdo jo je povzročil. Kdo more popisati razburjenje, ki se je polotilo oškodovancev! Avstrija bo plačala? Kdaj? Slovenski poslanci so protestirali proti takemu razlaganju pojma »rekvizicije«, a osrednja vlada se še danes ni izjavila o tem. Rekvizicije so zavlekle izplačevanje odškodnine skoro za celo leto. V zadnjem času vendar delo nekoliko napreduje, sklepajo se zopet konkordati (oškodovanec sprejme odškodnino, ki mu jo odmeri financa, ne da bi rekuriral na odškodninsko komisijo, ki določi končno veljavno višino odškodnine), toda le, ako je prošnja glede rekvizicij v redu.

To je gola in suha resnica o vojni odškodnini v Italiji.

Češkoslovaško časopisje o volitvah.

»28. říjen« (oktober), glasilo republikanske agrarne stranke se boji zveze ČsLS s Slovaško LS. Straši čs. lidovce, da bi mogel poslanec dr. Tuka Bela, bivši vseučilišni profesor v Budimpešti, postati v slučaju združitve tak diktator v čs. LS, kakor je sedaj v Hlinkovi. Po mišljenju tega lista bi zedinjenje Hlinkove stranke s čs. LS ogrozilo trajnost koalicijske narodne vlade. — Agrarci se namreč boje, da bi takrat izgubili svoj politični prestiž.

»Narodna politika«, nadstrankarski list, vidi v sedanjih volitvah tudi med narodnimi manjšinami dobro voljo. Povdarja, da so Nemci na Hlučinskem oddali 65% svojih glasov za lojalne nemške stranke, zlasti za kršč. socialce. Izraža upanje, da bodo mogle v bodoče pričakovati tukaj uspehov čs. državotvorne stranke, posebno ČsLS in čs. socialni demokrati, ki sta nacionalno najbolj pravični in najmanj fanatični.

»Pravo lidu«, glavno glasilo poraženih čs. soc. demokratov konstatira napredovanje čs. »klerikalnih« glasov za pol milijona, ki so dosegli skupaj 1,163.000 glasov. Tolaži se z mislijo, da je napredovanje ČsLS in Hlinkove LS slučajno. To trditev dokazuje s tem, da so dobili mnogo bivših soc. demokratičskih glasov. Na Hodoninskem je dobila ČsLS 75.715 bivših soc. demokratičskih glasov, dočim komunisti le 30.960. Misli, da vse te množice niso mogle popolnoma sprejeti programa ČsLS, zlasti ne verskega. Tudi na Slovaškem je narasla Hlinkova LS največ na račun socialnih demokratov.

Toda ogromna večina teh bivših socialnih demokratov, ki so volili kat. stranko, še niso bili brezverci, zlasti ne v obmejnih krajih in na Slovaškem. Izzivanje volilnega boja, ki je potisnil v ozadje pereča gospodarska vprašanja, za katerega se je posebno zavzemala ČsLS, je treznomisleče socialne demokrate privedel v tabor ČsLS, oziroma slovaške LS. Le najbolj ekstremni elementi so se pridružili komunistu.

Krivo do naraščanje katoliških glasov zvrtača »Pravo lidu« na narodne demokrate, ki po njegovem mišljenju niso bili dovolj kulturnobojni in niso dovolj doprinesli k temu, da bi ljudstvo spoznalo »nevarnost klerikalizma«. Lidovcem zameri, da so vsenarodna stranka za vse stanove v čs. državi. Domneva, da LS ne bo mogla ostati vsestanovska, solidaristična stranka na verskem temelju kakor se ni mogla obdržati kot bivša vsestanovska stranka narodno demokratska, na narodnem temelju. Kakor se je narodna demokratska stranka morala odločiti za kapitaliste, tako se bo po mišljenju »Prava lidu« morala izjaviti tudi ČsLS ali za levico ali pa za desnico.

»Češko slovo«, glasilo nar. socialistov, poziva v članku »Pokažite, kaj znate!« komuniste v vlado. Volilci, ki so bili nezadovoljni z delom dosedanje vlade, so jim dali glasove zato, da oni z delom ustvarijo boljše življenjske pogoje.

»Rude pravo«, glavno komunistično glasilo, povdarja nezadovoljstvo delavstva s soc. demokracijo in zavrača trditve soc. demokratskega časopisja, da so komunisti zakrivali manjše število svobodomiselnih socialističnih glasov (vseh delavskih strank skupaj) od volilnega izvida dne 18. aprila 1920.

Glasilo desnega krila ČsLS »Čech« obžaluje, da še ni prišlo do združitve ČsLS in Hlinkove LS, ki bi imela v tem slučaju za po-

sledico, da bi bil predsednik vlade, poslanske zbornice in senata katolik in da Slovaki ne bi bili več pastorki.

Hlinkov glavni list »Slovak« izraža veselje, da so Slovaki prvič pri volitvah izrazili svoje pravo politično prepričanje in da jih niso omajale ne obljube ne grožnje eksponentov republ. agrarne stranke.

Judovska »Tribuna« prorokuje bodoči vladi kratko življenje in skorajšnje nove volitve. — Toda čeravno bo nova koalicijska vlada razpolagala z manjšo večino, vendar ni misliti na volitve pred l. 1927. Proračun je namreč že sprejet za celo leto 1926. Ker pa predsednik republike po ustavi ne more zapustiti parlamenta zadnjih šest mesecev svoje poslovne dobe, ga ne more razpustiti po 27. novembru 1926. Poslovna doba mu namreč izteče 27. maja 1927.

L. B. Š.

Reforma socialne zakonodaje.

Dne 19. t. m. smo čitali v dnevnem časopisu: Reforma socialne zakonodaje v dvanajstih deloma ukinja davek na premož iz Slovenije, vendar pa ne v korist industrialcev, temveč v korist državne blagajne in v breme starih rentnikov in delavcev, ki so prej plačevali donose v bratovske skladišnice in druge fonde v zlatih kronah, sedaj pa dobivajo pokojnine, od katerih ne morejo ne živeti ne umreti.

Z ozirom na to vest je sklenil upravni odbor Delavske zbornice za Slovenijo na svoji seji z dne 20. nov. t. l., da pošlje na vse državnozbornske klube in na centralno tajništvo Delavskih zbornic brzojavko sledeče vsebine:

V načrtu zakona o budžetnih dvanajstih letih je predlog, naj se oprosti državne železnice davek, ki jih plačujejo v podporni sklad za ponesrečene in invalide rudarje v Sloveniji. Ti so imeli pravico do rent v iznosu mesečnih 20 do 40 zlatih kron. Te rente so vsled devalvacije denarja izgubili.

Iz zgornjega sklada dobiva 2600 najbednejših invalidov po 150 do 200 Din mesečne podpore. Sedaj zgube še večji del te podpore.

Protestiramo proti temu nesocialnemu činu in prosimo podpore vse socialno čiste javnosti. Delavska zbornica Ljubljana.

Te brzojavke so bile takoj odposlane.

Z ozirom na to hoče Delavska zbornica za Slovenijo pojasniti obširneje pravno in socialno stran te reforme naše socialne zakonodaje:

Zakon z dne 19. februarja 1922, razglašen v Službenih novinah št. 142, izdanih 30. junija 1922, določa v § 1, da se izplačujejo vpokojencem, vdovam in sirotam bratovskih skladišč v Sloveniji, dalje vsem v Sloveniji bivajočim rentnikom nezgodnega in železničarskega zavarovanja, kojih pokojnina je padla vsled devalvacije denarja na mesečni znesek od 83 par do 8 dinarjev dražnjske doklade.

Maksimalni zneski te draginjske doklade so: Za invalida mesečno 150 Din, za vdovo po invalidu mesečnih 112.50 Din, za nepreskrbljenega otroka 42 Din, za dvojne sirote 112.50 Din.

Doklade se izplačujejo le rentnikom, pri katerih vsota vseh njihovih mesečnih dohodkov, povzanih z doklado ne presega zneska 400 Din. Slednje mora biti pred podelitvijo podpore uradno ugotovljeno.

V pokritje teh stroškov se pobira pokojninska doklada v znesku 50 par od vsakega veteranskega stota premoaga, ki je namenjen konsumu. Glasom besedila zakona in glasom razsodb sodišča je dolžan plačevati to doklado odjemalec premoaga.

Ker oddajajo rudniki v Sloveniji 60 odstotkov svoje produkcije železnicam in drugim državnim obratom, pomenja zgornja »reforma« socialne zakonodaje, da se bodo morale zgoraj navedene draginjske doklade ali pa število podpisanih rentnikov znižati.

Dosedaj se podpira iz tega sklada 2600 rudarskih in 1400 drugih invalidov.

K tem dejstvom bi skoraj ne bilo treba dodajati komentarja.

Vendar bi Delavska zbornica svoje naloge ne razumela pravilno, če bi ne poskusila raztolmačiti javnosti in vsem merodajnim faktorjem čustev, ki se polasčajo delavstva brez razlike politične pripadnosti ob takih in podobnih socialnih »reformah«.

Mi imamo zakon o zaščiti države. Podjetniki so postali absolutni gospodarji v delavnih, tovarnah in rudnikih. — v politiki in javnem življenju se čuje samo njih glas.

Obupni kriki po socialni pravičnosti se skrivajo v globine duš, nadevajo si čisto lažne firme, v kolikor pa segajo v javnost in na merodajna mesta, gre javnost in tudi oblast preko njih, — računajoč s tem, da za njimi ni moči, pozabljajoč, da postaja vsaka globoko zasidrana duševnost ob svojem času velesila.

Ko so prišli v javnost naši protestni glasovi proti tej krivici, je dal predsednik naše največje socialne institucije, to je Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, izraziti mnenje, da bi bilo treba doklade na premož sploh popolnoma odpraviti, brez ozira na to ali določa rentniki kako odškodnino. Res, on je zastopnik podjetnikov, — tudi rudarskih podjetnikov. On dela to, kar slednji zahtevajo.

Vključ temu pa nas ne morejo zadržati nobeni obziri, da ne bi povedali tistim, o katerih sumimo, da so ta socialni atentat ne samo odpravili, ampak tudi pripravljali: sunt certi denique fines!

Naši upokojenci ne prosijo miloščine. Oni zahtevajo pravice, en del tistega, kar so jim konfiscirali podjetniki in država.

Ta pravica ni postala ničeva za to, če merodajni krogi niso poskrbeli, da se pri izplačevanju rentnikom po drugih pokrajinah.

Oni vedo, da se je dobro poskrbelo, da rentirji vsled vojne niso ničesar izgubili, tudi če so tujci, da pa se ni z mezinem ganilo, da bi se rešilo najpotrebnejše za rentnike, tudi če so kri od naše krvi.

Samo brezumnik, ki ga vsa zgodovina ni ničesar naučila, more upati, da se dela tako za red in mir v državi.

Ta komentar dostavljam k poročilu o stvari sami, po izrecnem nalogu našega upravnega odbora.

Filip Uratnik.

Pridobivate novih naročnikov!

Gospodarstvo.

Živinoreja v ljubljanski oblasti.

Posrečilo se nam je dobiti statistične podatke o živinoreji v ljubljanski oblasti. Štetje živine se je vršilo dne 1. januarja 1925.

Za mariborsko oblast kakor tudi za vso državo se niso zbrali rezultati štetja 1925, tako da imamo številčno sliko o živinoreji Slovenije in vse države za leto 1924. Vendar pa že podatki za ljubljansko oblast kažejo bistveno sliko živinoreje v Sloveniji v primeri s predvojnimi časom.

Po teh podatkih je bilo stanje živine v ljubljanski oblasti dne 1. januarja letos sledeče (v oklepaju podatki štetja koncem leta 1910.):

Konji 28.540 (25.412); teleta pod 1 letom 27.978 (38.796); junci in telice nad 1 letom 82.098 (23.661); krave 85.340 (82.824); volji 42.629 (60.637); prašiči 112.095 (159.813); ovce 27.703 (22.131); osli 168 (175); perutnina 118.796 (539.588); čebelnjaki 32.191 (48.653).

Ce vzamemo predvojno stanje za 100, je potem rezultat štetja leta 1925. sledeč: konji 112% predvojnega stanja; teleta pod 1 letom 71%; junci in telice nad 1 letom 160%; krave 103%; volji 71%; prašiči 70%; ovce 112%; osli 96%; perutnina 78%; čebelarstvo 66%.

Iz teh števil je razvidno, da je najbolj nazadovana reja čebel in prašičereja. Pa tudi perutninarstvo in deloma govedoreja nista dosegli predvojne višine.

Op. uredništva. — Znano je, da je statistika za presojanje gospodarskih razmer izredne važnosti; nerazumljivo pa nam je stališče merodajnih faktorjev — slučaj se je zgodil v ljubljanski oblasti —, da statistika ni za javnost. Če bi bilo to pravilno, potem se raje naj ne dela statistike, ker ima ta pomen le, če jo dobi javnost v presojo. Minuli so časi, ko so čuvali statistične rezultate kot državne in uradne tajnosti.

Borzni teden.

Ljubljana, 21. novembra.

Dočim izkazuje blagovna borza v Ljubljani vedno večji promet, se promet na efektivni borzi razvija le počasi. Največ prometa je v papirjih, ki notirajo samo na naši borzi. Sedaj se je začel razvijati tudi promet v državnih papirjih, vendar pa je zaenkrat še majhen, ker je pri nas v Ljubljani malo interesentov.

V teku tedna so izkazovali kurzi večinoma nazadovanje, kar se je zlasti opazilo pri vojni odškodnini, ki je koncem tedna padla v Zagrebu pod 300. Promet je bil dosti velik.

Državni papirji padajo. Vojna odškodnina, ki se je v začetku tedna držala še nad 310, je koncem tedna padla. Sicer je bila v Ljubljani še v petek zaključena po 307, je bila v Zagrebu že 298 do 300. Danes javljajo iz Zagreba kurzi 297 blago. Tendence je navzdol. Vendar pa prevladuje mnenje, da se bližamo najnižjim tečajem in da odškodnina ne bo šla dosti nižje pod 300.

Kakor zatrjujejo, je vse odvisno od amortizacije. Finančni minister dr. Stojadinović je izjavil povedal, da je pričakovati iste amortizacije kakor lani. Po tej verziji je seveda dan psihološki moment za baisse. Če bi bila pa amortizacija večja, je dan moment za hausse. Splošno pa vlada glede amortizacije negotovost in to ravno tlači kurze.

V Ljubljani je bil ta teden v vojni odškodnini in 7% nem. posojilo večji promet.

Kakor čujemo, so se začeli interesirati v Ljubljani tudi za agrarne obveznice.

Bančni papirji so ostali večinoma neizpremenjeni. Nazadovale je Prastrediona. Promet je bil minimalen v Celjski in Merkantilni.

Za industrijske papirje ni bilo interesiranja. Narastel je kurz denar Strojnih, dočim so Trbovlje popustile. Tečaj so bili 20. nov. sledeči (v oklepaju tečaji 16. nov.): 7% investicijsko posojilo 76 zaklj. (76 denar); vojna odškodnina 310 zaklj. (310 bl., ult. dec. 312 bl.); kom. zadolžnica 20—22 (20—22); zast. listi 20—22 (20—22); Celjska 200—205 (202 zaklj.); Ljublj. kred. 210 denar (210 denar); Merkantilna 100—104 (100—104); Prastrediona 960 bl. (955 bl.); Kred. zavod 175—185 (175—185); Strojne 123 den. (120 den.); Trbovlje 340 (—); Vevče 120—125 (120—126); Stavbna 100—110 (100—110); Sešir 145—152 (145 do 148).

* * *

Velesojm v Parizu. Predsedstvo pariškega velesojma, ki se vrši vsako leto meseca maja v Parizu, se je obrnilo na naše poslaništvo v Parizu s prošnjo, da pozove naše trgovske in industrijske kroge, da se v čimvečjem številu udeležijo velesojma, ki se bo vršil drugo leto maja meseca in na katerem bodo sodelovala tudi mnoga inozemska, zlasti industrijska podjetja. Ministrstvo zunanjih del prosi Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da o gornji prireditvi obvesti vse interesente, obenem pa opozarja, da se morajo tvežati, ki hočejo na sejmu razstaviti svoje izdelke, čimprej prijaviti.

K pritožbam proti osnutku za zakon o izkoriščanju vodnih sil. Kakor čujemo, je dobila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo od ministrstva za kmetijstvo dopis, v katerem leto izjavlja, da se nahaja projekt tega zakona že v štadiju proučevanja in ko se prouči, bo objavljen prej, nego bo predložen narodni skupščini v reševanje.

Borze.

Dne 19 novembra 1925.

Denar.

Zagreb. V današnjem prostem prometu so bili sledeči tečaji: Italija 226.75 bl. (225.56-227.55), London 278.70 bl. (272.625-274.625), New York 56.42 (56.116-56.716), Pariz 225 bl., Praga 167.40 bl. (166.43-168.43), Dunaj 7.9575 bl. (7.903-8.003), Curih 10.8925 bl. (10.8525-10.9325).

Curih, Belgrad 9.175-9.225 (9.20), Budimpešta 72.60-72.80 (72.70), Berlin 123.40-123.50 (123.50), Italija 20.75-20.85 (20.828), London 25.125-25.135 (25.18), New York 518.50-519 (518.73), Pariz 20.55-20.66 (20.65), Praga 15.35-15.40 (15.375), Dunaj 73-73.25 (73.10), Bukarešt 2.30-2.40 (2.375), Sofija 3.75-3.80 (3.775), Varšava 78-78 (78), Amsterdam 208.50-208.80 (208.65).

Sijajni napredek v ameriškem poljedelstvu.

Ameriška ženjalnost v mehaniki začenja revolucionirati pogorsko poljedelstvo. V zadnjih dvajsetih letih je Amerika jela rabiti stroje pri pridelovanju riža in to s takim uspehom, da razmeroma dobro plačani ameriški delavci morejo pridobivati riž ravno tako poceni, kakor kitajski »kuli«, ki zasluži osem centov na dan. Ali vse to ni nič v primeri z najnovejšo metodo obdelovanja pogorskih obronkov.

Appalachian pogorje je ono pogorje, ki se razteza od severa do juga vzporedno z vzhodno obaljo Zedinjenih držav. Alleghiny Mountains so del rečenega pogorja. Od leta do leta je voda izpirala čedalje več prsti z obronkov pogorja. Škoda, ki so jo vsled tega imeli farmarji, je bila ogromna. Naseljeni farmarji so bili iz planjav zapadne Evrope vsi pri obdelovanju pogorskih zemljišč rabili iste metode, kakor v evropskih planjavah. Ti farmarji niso pač še nikoli slišali o terasah korsikanskih planin, o terasah na Javi in o terasah japonskih hribov. Tu so strmi obronki tako obdelani, da voda ne odteka in ne odnaša prsti. Njive po terasah se vidijo na Laškem, v Dalmaciji in nekaj tudi v kraševiti Istri. Ali treba je bilo dosti napornega dela, mnogo generacij truda, preden je kmet zgradil tisto arhitekturno teras, ki se ti zde kakor velikanke stopnice od vznožja do vrha strme gore. Ko je ameriški farmer čul o teh terasah, se ni ogreval zanje, ker se je bal ogromnega dela. Vendar pa si je kmalu mislil, ali bi ne mogel stroj izvršiti istega v kratkem času? In res, zmagal je stroj. Neki vpokojeni inženjer L. Lee iz Virginije je baje prvi prišel na to misel, da bi se pri takem delu dal porabiti traktor in neko posebno napravljeno strgalo. Celo ob najhujših poletnih nevihtah in jesenskem deževju ne odteka iz šestdesetih akrov, ki jih je Lee napravil v terase, niti kaplje vode. V zadnjih letih so napredni farmarji v državah South in North Carolina porabili to novo metodo. Zlasti v jako izpranih obronkih ob reki Catawba je bilo mnogo tisoč akrov za zmeraj rešenih opustošenja. Ako se ta metoda porabi za milijone akrov v Appalachian pogorju, ki ga voda stalno izpira, bo ta metoda ohranila vrhno prst v vrednosti več sto milijonov dolarjev. Izpremenila bo ozemlje, ki je danes pustinja, v rodovino pokrajino. Svet, ki ni danes prav nič vreden, se lahko izpremeni v par letih v travnik, vreden najmanj 30 dolarjev za akre ter pozneje, čez 10 do 15 let v sadni vrt in polje, ki je vredno 75 do 200 dolarjev za akre. J. Russell Smith, profesor ekonomične geografije na Columbia Univerziti, je napravil posebno študijo o starokrajških terasah in o novi ameriški metodi. Našel je, da strmi obronki obredijo Korsiki tako letino orehov kolikor illinojske planjave obrodne koruze. On trdi, da si bodo Zedinjene države pridobile novo rodovito ozemlje tako veliko kakor francoska dežela, ko se bo v Appalachian-pogorju splošno porabila nova metoda naprave teras s traktorji.

»Amerikanski Slovenec«.

Astrološka prerokovanja za leto 1926.

Zagrebski »Obzorje« je začel priobčevati astrološka prerokovanja za l. 1926., ki jih je sestavil »Urunus«, izdajatelj »Novog Sunca«, ki je izhajalo od 1908 do 1914. Vredno je omeniti, da je bil »Urunus« v svojem listu točno napovedal sarajevski atentat ter so ga bile avstrijske oblasti kasneje zaprle, ker so ga sumili, da je bil v zvezi z atentatorji. — Urunus napoveduje sedaj za leta 1925.—1932. dobo groznih nesreč, potresov in vojnih katastrof. Približno l. 1932. nastopi splošni trajni mir; kar bo iz vojn preostalo, se bo združilo v zvezo evropskih federativnih držav.

Glede posameznih držav napoveduje »Urunus« Jugoslavijo čaka ugodno leto pod močnimi in dobrimi planetarnimi vplivi. — Papež Pij XI. se ima boriti s finančnimi težkočami; telesno bi ga mogla zadeti nesreča, zato naj se sredi bodočega leta varuje. Potem bo boljše. — Italija se bliža katastrofalni dobi, ki nastopi l. 1928. Mussolini se bo prvi vmešal v afriško vojno zaradi Maroka in povzročil nadaljevanje vojne; naši državi Mussolini zaradi Istre in Dalmacije ni naklonjen. Njegovo podjetje se bo končalo katastrofalno. Do najkasneje l. 1931.—1932. bo vse gotovo!

Sam Mussolini bo končal pod ubijalčevo roko. Mussolini kuje nasilja in maščevanje; jugoslovanski kralj in vlada naj bosta previdna in naj se ne dasta izzvati. — Francijo čakajo v Afriki še velike težave. L. 1927. pride na vrsto Sirija, kakor za Angleško Egipt in Turčija. — Španija se bo zapletla v zmede. Alfonzov konec po 45. letu življenja bo tragičen. — Anglijo čaka že prihodnje pomlad kritična doba; njeni sovražniki so neumorno na delu. V dominijonih se pripravljajo položaji, ki bo težji nego l. 1915.; približno l. 1928. pridejo na vrsto Vzhod, Egipt in Sirija. Ni jasno, ali se Anglija izogne kataklizmi in pride samo do zapletenih konstitucionalnih izprememb. — Na Nemčijo je treba obratiti veliko pozornost; bivši prestolonaslednik misli na restavracijo. »Urunus« opozarja na proročanja priporja Lehnirja iz Brandenburga l. 1240., ki napoveduje, da se obnovi stara Germanija, ki ni Pruska. To bi se imelo izvršiti okoli leta 1930., ko se bodo pojavljali prvi žarki svetovnega mira. Ta čas ima nastopiti verski boj pod novim papežem, toda s pribodom papeža »Angelikusa« pride tudi svetovni mir. — V Rusiji bo trajala vlada boljševizma najdalje do l. 1932., toda povzročila bo še velike nesreče, posebno v dobi od 1927—1929. — Splošna velika svetovna kriza bo dosegla vrhunec l. 1928., zaključila pa se bo l. 1932. — Upajmo, da je g. »Urunus« točno bral v zvezdah le glede usode naše države, ki ji napoveduje samo dobro, glede ostalega sveta pa da je videl pretemno.

Gledališče in ženstvo.

Buenos Ayres v Južni Ameriki tekmuje, kar se tiče razkošnega življenja, s Parizom. Toda, kjer je veliko sence, je tudi solnce. Uprav v solnčnih romanskih deželah nahajamo tudi sijajne zglede junaškega ženstva, ki sicer malo govori, pač pa krepko deluje v vsakdanjem, praktičnem življenju.

Gledališče v mestu Buenos Ayres je v enem zadnjih let hotelo ustrežati željam in okusu ulice. Kaj se zgodi? Gospe iz prvih krogov družbe so poslale h gledališkemu ravnatelju odposlanstvo z uljudno prošnjo, naj gledališki repertoar očisti. Ravnatelj se je gospe smehljaj kot človek, ki si je svest svoje moči in ki mu ne more nihče do živga. Gospe pa so mu rekly: »Že prav, gospod ravnatelj! V par dneh bo gledališče prazno; igrali boste pred prazno hišo.« In poslovile so se od ravnatelja, ki se je še vedno zmagovalno smehljaj.

Gospe so šle na delo. In poznalo se je: poznalo se je že prvi večer, še bolj drugi in čimdalje bolj se je hiša praznila. Te gospe iz vodilnih krogov mesta so namreč meščanstvu dopovedale, da se za dostojnega, plemenito mislečega človeka ne spodobi iti v tako gledališče.

To je pomagalo. Gledališki ravnatelj se je oglasil pri načelnici deputacije in izrazil, da je pripravljen spreminiti repertoar. V sporazumu z gospeni se je v njegovi pisarni sestavil za prihodnjo gledališko dobo repertoar. (Liebfrauenboie, Innsbruck 1925, str. 101 nasl.)

Sportni teden.

Nurmiju so očitali in očitalo, da ni več čist amater. Oglasil se je: »Po mojem mnenju moramo gledati amatersko vprašanje z dveh vidikov, z idealnega in s praktičnega. Idealni vidik pravi, da gojimo sport samo za zabavo in za zdravje; v tem slučaju je prav lahko držati se pojmov amatersva. Kakor hitro pa postane sport javen in se razvija v tekmo, ki ji javnost prisostvuje, tedaj pride na vrsto praktična plat. Zlasti v Ameriki so tekme prvostnih atletov prav običajne in prireditelji zaslužio z njimi velikanke vsote. Atleti se morajo vrti pripravljati in morajo živeti posebno življenje, da so vedno v formi. Vse to pa velika stane in je nemogoče, da ostaneš čist amater. Veike razlike med čistim amaterjem in profesionalom potem ni več.« Je dobro povedal.

Vesela vojska je nastala v belgijski lahkoatletski zvezi. Tam so vsi skupaj včlanjeni, moški in ženske. Prvim pa to ni všeč in so rekli, naj imajo dame svojo zvezo. Semintja se je v sportnem časopisju to namigavalo in so bili sportniki prepričani, da bodo sportnice migljale razumele. Na obnem zboru zveze so pa ženske soglasno sklenile, da ne gredo proč — Prihodnje leto bi se morala vršiti v Bruslju druga ženska olimpiada pa se je sktalo; denarja ni. Prva se je vršila v Parizu leta 1922. Prvo mesto so si takrat priborile Angležinje s 50 točkami, Amerikanke so jih dobile 31, Francozinje pa 29. Mednarodni odbor bo prireditel 2. olimpiade poveril sedaj drugemu narodu.

Ritola gre čez december in januar v Avstralijo, kamor ga je povabila avstralska taktaletka zveza. Z njim gredo tudi Osborne, S-holz, Hussey in Hartranft, sama elita. — Južna Afrika je dosegla pri zadnjih mojstrstvih že prav dobre uspehe: 10 yardov Oosterlak 10 sekund, 200 yardov Harris 22.4, 440 yardov Villiers 49.81, 880 yardov Prentice 1:58.6. — Pri Milanu so tekmovali v hoji na 100 km, stara klasična tekma. Prvi je bil Giani v 11:7, nato Pavasi 11:13:20, za njim Bermelli 11:15:30. — Na Francoskem je pa v hoji na 20 km bil prvi Paquay v 1:46:03.2. Hodil je pa še naprej in je prehodil v 2 urah 22.236 km.

Rigoulot je potegnil oboljoročno 126.2 kg, nov težkoatletski profesionalni rekord. Sicer je potegnil tudi že 126.5 kg, a tedaj je bil še amater.

Dempsey so za njegov boj z Willsom zagotovili 300.000 dolarjev. Wills jih bo dobil pa 150 tisoč. Bokserja Battlinga Siki so izgnali iz Amerike, ker se ni vedel tako kakor se mora sportnik vesti. Veliki švedski plavalec Arne Borg premarja. Premarja ga je tekač čez stoje Sven Petersen, ki je letos zmagal že v sedmih prvenstvenih tekmah. Neki stockholmski časopis je prireditel namreč nekaj plebsicet, kateri sportnik je na švedskem najbolj priljubljen. Petersen je dobil čez 6200 glasov, Arne Borg pa samo 1650; Wide, Lindström i. dr. še manj.

Zima se pričenja, zimski sport se oglašja. Prav pridno že trenira Konja Hærie, mala petnajstletna Norvežanka, umetnica v drsanju.

Priznali so sledeča nova aviatna rekorda: Francoz Lasne 500 HP 500 kg bremena 2813 km na uro; isti 500 HP 100 kg bremena 246.44 km na uro. — Francoz Bossoutrel je pa dosegel nov višinski rekord, dvignivši se z bremenom 4000 kg 5100 metrov visoko. — Najnovejša angleško mornariško letalo napravi na uro 860 km. Ko so otvorili pred sto leti prvo železnico, so učenjaki majali glave in so rekli, da človeški organizem ne prenese več kot 25 km na uro. Pozneje so nam dovolili 120 km, sedaj jih je 300, trenutno tudi že čez 500! Kje so udje! — V Londonu je preskusilo ministrstvo za zračni promet nov aparat »savtlogiroc«, s kojega pomočjo se aeroplan lahko skoraj navpično dvigne in prav tako tudi pristane. Aparat se je prav dobro obnesel. Ze par let sem poročajo o takih poskusih.

Izpred sodišča.

Usodni ček. Pred deželnim sodiščem je včeraj sedel na zatožni klopi Josip Rozman, rojen v Dublici, pristojen v Kamnik ter istotam zaposlen kot pismonoša. Obtožen je, da je v tekočem letu dne 3. junija iz poštne urada Kamnik vzel iz zaklenjenega predala ček, glaseč se na 350 Din in se s tem hotel polastiti tujeja imetja, vsled česar je zakrivil hudodelstvo tatvine po §§ 171, 177 II. c in 176 II. b k. z. Obtožbu se, da je nameraval ček, katerega je poslal v pismu hčerka iz Amerike svojemu očetu Antonu Jamerju v Podborštu, vnovčiti pri banki v Kamniku kar se mu pa ni posrečilo, ker se je bančnemu uradniku zdel stvar sumljiva. Obdolženec trdi, da je ček, katerega je posedoval in nameraval vnovčiti, kupil od neznane moškega na kolodvoru, kateri se mu ni zdel prav nič sumljiv ter da je bil v dobri veri, da je kupil pravi ček, s katerim bi prišel do profita. Odločno zanika, da bi on vzel ček iz pisma, naslovljenega na Jamerja Antona. Kljub temu, da so priče izpovedale v prilog obtoženci, je senat iz raznih okoliščin sklepal, da je obdolženec izmaknil ček iz pisma in se hotel na nedovoljen način polastiti tuje lastnine, vsled česar je bil obsojen na tri mesece teke ječe. Zagovornik dr. Drago Marušič je prijavil ničnostno pritožbo.

Razne sodbe. »Tepsti se nobenega ne sme! Zakaj pa pretepate ljudi?« — »E, gospod, dvakrat sem ga s palico udaril, ker je tako sitnaril po dvorišču, da se ga nisem mogel drugače odkrižati. Strašno silen je ta človek, gospod sodnik. Poslal sem ga nekoč na kozolec spat. Kradli so mi namreč koruzo iz kozolca. In naročil sem mu: Pojti tja in pazi! Če pride kdo po koruzo, pa ga pripelji k meni, da jo proda in jaz jo bom kupil od njega. Pa mislite, da mi je koga pripeljal? Nobenega! — Sitnaril je pa vedno okrog mene po dvorišču in tako sem pograbil končno palico in sem mu jih naložil par po grbi. Pa je šel in me je tožil.« Tako se je zagovarjal neki posestnik iz Pijave gorice, katerega je tožil brezposelni invalid radi lahke telesne poškodbe. Invalid pa je rekel: »Res je močče, pa bolan sem, gospod, in ne morem pomagati, če imam tako bolezen. Na živih sem bolan, šok, pravijo zdravniki da imam. Nagajal pa nisem.« Sodnik: »Revež je in bolan in tudi, če je malo sitnaril, tepsti se nobenega ne sme. Plačali boste 50 Din globe in pa njemu za bolečine 100 Din. Z Bogom!« — »No, ženica, zdaj pa vi povejte, kako je bilo, ko je povozil ta gospod tam na Ižanski cesti tistega psa.« — »E, gospod, stara sem že, čez sedem križev že imam, dolgo že hodim v mesto in težko že hodim. Pa sem prosila tole Lojzo Barcelnovo, da me je vzel na voz. Pes je pa letal okoli voza. Bila je strašno slaba pot in velika voda. Eden je prignal dva konja. Na semenj jih je gna. Nato je prišel še en voz s par konjčki in tako smo se gnetli tam po luži. In kar naenkrat pride avto. Ne rečem, vozil je počasi in pes se je zamotvil okrog njega. Pa je reklo vih, ihe in skočil je pes s krvavim gobcem v vodo. Vzeli smo ga na voz in ga zavili, čez pol ure je pa poginil. Prav tako je bilo, gospod, in pa prav nič drugače.« — In šofer Bruno Gale, lastnik voza, je bil na podlagi tega pričevanja oproščen. Po sodbi pa pravi ženica: »Gospod, pa za pot?« — »Ne dobite nič, ker niste prišli pri kilometrov daleč od Ljubljane.« — »Dobro, gospod sodnik, šest ur sem, reva stara, peš hodila, da sem povedala ta svoje, drugi pa ne bom prišla, pa naj z vozom ali z avtomobilom pome pridejo!« — V Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani je opazil skladiščnik Malenšek, da manjka precej bron in čistejša cina. Kmalu nato pa je našel neki vajenec za dvoriščnim zidom v travi v dveh bakrenih posodah, ki sta bili pokriti s peskom in koprivami, ukradeni baker in cin. In postavili so skrito stražo, ki naj pazi, kdo bo prišel po ukradeno blago. Toda kljub straži je zvečer zaklad izginil. Našli pa so tatu pri vratih, ko je hotel odnesti blago iz tovarne. Pri aretaciji je tat, neki ključavničarski pomočnik, priznal, da je ukradel bron, za cin pa je rekel detektivu, da naj ga puste pri miru, in cin pride do prihodnjega ponedeljka nazaj. Ukradeno je bilo 54 kg bron in vrednosti 972 Din in pa 15 kg čistejša cina, vrednega 1125 Din. Pri obravnavi je dečko priznal tatvino bron, o cinu pa ni hotel ničesar slišati. Ta zagovor pa mu ni nič pomagal ter je bil obsojen z ozirom na njegovo mladost in ker še ni bil kaznovan, na dva meseca težke ječe.

Izurjena ŠIVILJA

gre šivat na dom. — Cena dnevno 25—30 Din. Ponudbe upravi pod: »Šivilja« 7845.

Pekovski pomočnik

trezen, srednjih let, prosi za delo, tudi kot raznašalec peciva. Dela izjemno tedensko 25 Din cenje. — Naslov v upravi lista pod števil. 7846.

PRODAJALKA

starejša moč, izučena v mešani trgovini in galanteriji, išče službo. Nastop takoj. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Poštena« 7822.

KUPIM HIŠO

večjo stanovanjsko, v šiški ali v Ljubljani. — Cena do 60.000 Din. Ponudbe s ceno na upravo lista pod šifro: »Stanovanje« 7850.

ŠIVILJA-pomočnica

išče službo, gre tudi za manjšo plačo. Naslov pove uprava lista pod števil. 7849.

STANOVANJE

dobi, kdor odkupi novo pohištvo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 7861.

ORLOVSKI KROJ

proda poceni J. Sitar, Poljska c. 19-L. Ljubljana.

Znižane cene pri „Tribuna“ F. B. L.

Dvokolesa:

najceneje in največja zaloga pri „Tribuna“ F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Pneumatika

za dvokolesa, motorje, otroške vozičke iz najboljših nemških, francoskih in angleških tovarov, na veliko in malo pri F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Holenderji

za dečke in deklice od 4 do 8 let — se dobijo po pravilni ceni pri „Tribuna“ v Ljubljani, Karlovska c. 4

Triciklji in mala dvokolesa

za dečke in deklice na krogličnih ležajih, z verigo, izdelana kot normalna dvokolesa v manjši obliki pri Francu Batjelu v Ljubljani, Zvonarska ulica št. 1

Mehanična delavnica.

Posebni oddelek za popravilo dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov itd. Emajliranje z ognjem. Stara dvokolesa se popolnoma prenovijo in shranijo čez zimo.

„Tribuna“ F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Šivalni stroji

za domačo rabo, šivilje, krojače in čevljarje — po znižani ceni pri Batjelu, Ljubljana, Karlovska c. 4

Otroški vozički

Mamice, ne zamudite! — Ogledati se lahko izbire vsakovrstnih modelov po znižani ceni v tovarni „Tribuna“, Karlovska cesta št. 4.

Motorji:

„Fraser“ in druge angleške znamke v zalogi; velika izbira po konkurenčnih cenah. — Franc Batjela, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Ceniki

dvokoles, motorjev, otroških in igračnih vozičkov, šivalnih strojev in delov franko. Prodaja na obroke. „Tribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Igračni vozički in stolice

za otroke, zložljive kot stolček in mizica za učenje v hiši. — Igračni vozički več vrst v poljubni velikosti — se dobijo po znižani ceni v tovarni „Tribuna“, F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4.

ZAMENJA SE TAKOJ
velik prostoren lokal, za enakega v središču mesta, in sicer pridejo v poštev: Mestni trg, Stritarjeva, Šelenburgova ali Prešernova ulica, proti nagradi od Din 10.000. Ceni, ponudbe na upravo lista pod šifro: »Lokal« št. 7788.

Želod - storže - žir - ježice

plača najbolje »FRUCTUS«, Ljubljana - Krekov trg 10.

JABOLK

namiznih, 1-2 vagona, kupim. — Ponudbe z navedbo cene franko vagon pod »Izvoz« št. 7827 upravi lista.

Kupim motor

na sesalni plin ali bencin, nad 25 KS, močan in dobro ohranjen. — Ponudbe upravi lista pod »Motor« 25-36.

SINGER - CILINDER šivalni stroj

rabljen, v dobrem stanju, poceni naprodam pri J. GOŠTENČNIK, Guštanj. — Istotam se dobe tudi novi šiv. STROJI za rodb. in obrtno rabo. 7608

V najem se odda

usnjarsko podjetje z vsemi potrebnimi lokali in objekti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7759.

HARMONIKA

chromatična, z 80 basovi, malo rabljena, se proda za 4500.— Din. Natančneje se poizve: Lj. Lj. Lj. Resljeva cesta 9, I. nadstropje.

OREHE

tudi v manjših količinah — prodaja trdka

»GLIVA«

Gospodstvska cesta 3.

Radio

aparate in sestavne dele ima v zalogi
Frane Bar, Ljubljana
Cankarjevo nabroje 5

Vsakovrstno

zlate kupuje

po najvišjih cenah
Černe, ju olir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Klavirje - harmonije - planine

last. izdelka, priznana dobra izvedba, poln in čist glas, zurna cena. Tudi zamena ali plačilne olajšave. Rabljeni klavirji in harmoniji v brežibnem stanju (vse pod strokov. garancijo) zelo poceni (splošna popravila).
JOS. BRANDL, Maribor.

Bukovo oglje

najceneje in najboljšo — na vagon in na posamezne vrče H. SKALA, Ljubljana — Mihe M. 4. 4620

POZOR! POZOR! Vsakovrstni lect

kakor: punčke, konjičke, mi-klavirje, parketne, različne med roba, prvovrst. koki, otr. biškoti, šampanjci, bibi itd. priporočila cenj. preprodajalcem po najnižji ceni izdelovalec T. NOVOTNY — Ljubljana, Opekarska cesta 26. Glavna zaloga: Dunajska cesta št. 9. 7270

Kupi se več vagonov

desk

jelovih ali smrekovih, 20 mm dolžine, 4 metre l., II. in III. vrsta. — Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Izvoz« št. 333/7757 — z navedbo cene franko naklad. postaja ali franko meja.

Kuhinjske posode

vseh vrst in druge potrebščine najtrpežnejše ter najcenejše dobite pri trdku
A. VICEL — MARIBOR
Glavni trg 5

Damski klobuki

Po najnižjih cenah

Lep baržunast klobuček že od Din 150.— naprej

Erna Djukanovič

Sv. Petra cesta št. 27 (Poleg hotela Trainik)

Potrebščine za modistinjke z znatnim popustom

Otvoritev

modne trgovine na Miklošičevi cesti št. 20.

CENE NIZKE!

Ivanka Urbančič.

CENE NIZKE!

ČREVA

vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor vsako leto, vedno na zalogi. — Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni

Jos. Bergman

Ljubljana, Poljanska c. 85.

ARHITEKT in MESTNI STAVBENIK

Viljem Treo

Ljubljana, Gosposvetska c. št. 10. — Telef. inter. 103.

Ustanovljeno leta 1830.

Se priporoča za ZGRADBE vseh vrst ter izvršuje na črte in proračune.

PUH PERJE

R MIKLAUC LJUBLJANA

Kupujte samo prvovrstno

domačo svinjsko mast

znamke J. P. Lastni izdelek trdke

Janko Popovič v Ljubljani

Najnižje dnevne cene!

Solidna posrežba!

Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kilogramov.

Kanarčke

harcerje, rolerje iz vrstne pevce po Din 200, 250, 300, plemenske samice po Din 50 razpošilja na vse strani proti jamstvu, da ptič pride živ.

Franjo Omahna

Ljubljana, Mestni trg 10.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega nepozabnega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Luke Breskvarja

za poklonjene vence in cvetje, za nadvse častno udeležbo pri pogrebu — osobito lastnikom in zastopnikom tiskarn in stanovskim tovarišem pokojnikovim, gg. pevcem za prelepi tolažbe polni žalostinki, končno vsem, ki so pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, se najprijetneje zahvaljujemo.

ZALUJOČI OSTALI.

Brez posebnih obvestil.

Težko prizadeti od krute usode naznanjamo tužno vest, da je naš predobri in nad vse ljubljani oče, soprog, brat, stric, svak itd.

g. dr. Josip Kolšek

odvetnik in hišni posestnik v Laškem

danes ob 1. uri ponoči v 65. letu starosti nenadoma umrl. Pogreb se bo vršil v nedeljo 22. t. m. ob 13. uri v Laškem. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 23. t. m. ob pol osmi uri v nadžupnijski cerkvi v Laškem.

Laško, dne 20. novembra 1925.

Angela roj. Gabron

soproga

Josip Kolšek, sodnik v Brežicah, Vladimir Kolšek, železniški uradnik v Mariboru

sinova

Ostali sorodniki

Zahvala

Vsem, ki so ob težki in nenadomestljivi izgubi našega ljubljenežnega sina, brata, strica, nečaka in zaročenca, gospoda

Janko Brudarja

z nami čutili in nas tolažili, vsem darovalcem krasnega cvetja in vsem, ki so spremili predragega pokojnika k večnemu počitku, izrekamo najprijetnejšo zahvalo. — Posebno zahvalo smo dolžni izreči g. dr. Volavška za njegov trud, gospe M. Severjevi za ljubeznivo tolažilne obiske, častiti duhovščini, zastopstvu Sokola v Senti Jerneju, zastopstvu Sokola I, vsem nekdanjim njegovim gg. kolegom in gg. pevcem za ganljive žalostinke. Vsem in vsakemu posebej naša najprijetnejša zahvala.

Ljubljana - Senti Jernej, dne 21. novembra 1926.

Zalujoče rodbine: Brudar, Janžević in ...

Mesarski UČENEC

poštenih staršev, se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7759.

Gospodična išče mesto

BLAGAJNICA

ali kontoristinja. Gre 3 mesece brezplačno. Naslov se izve v upravi pod št. 7797.

DEKLICE

dobro izurjene v predtiskalnju, sprejme taktov MATEK in MIKEŠ, Dalmatinova 13.

GOSPODIČNA

47 let, izobražena ki poseduje priprosto hišico na deželi, se želi poročiti z izobraženim gospodom, stari od 48 let naprej, samcem ali vdovcem. — Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod šifro: »Poštena« št. 7843.

AKADEMIK

išče hrano ali stanovanje za instrukcijo. — Ponudbe na upravo pod: Instruktor 7844.

KLEKLANE CIPKE

vsake vrste se dobe po najnižji ceni vsak dan od 3 popoldne dalje pri g. Ivani Lottman, Zalcarjeva ul. 11, pritičje. 7863

Ženitna ponudba.

32-leten mladenič, drž. uradnik, želi znanja in svrhu ženitve. — Dopisi naj se pošljejo na upravo »Slovenca« pod šifro: »Mladenec« 7807.

ZENSKA

PISARNIŠKA MOČ

z večletno prakso, ki je popolnoma sposobna voditi vse pisarniške posle samostojno, bodisi v knjigovodstvu, slov in nemški korespondenci in strojeopisu, hitra pri računanju, se sprejme takoj v veletrgovino na deželi. Stanovanje in hrana v hiši. — Plača dobra. — Naslov pri upravi lista pod št. 7737.

SPREJMEJO SE:

1 kočijaž

1 konjski hlapec

in 1 majer.

Ponudbe naj se pošljejo na: Paromlin MAJDIČ, Spodnja Hudinja — CELJE. 7818

Lep poslovni lokal

v pritličju, obstoječ iz treh prostorov, z velikimi izloz-bami v Gledališko ulico — odda za nizko najemnino Pokojniški zavod, Ljubljana

KOPITA

več vrst za čevljarstvo tovarno prodam. Izredno ugoden nakup. Fr. Rumpreth, usnjarna, Krško. 7746

Naprodaj:

kostum, plišasta jopica, bela boja in več drugih stvari, vse skoraj novo. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 7824.

BRINJE

prvovrstno italijansko in hrvatsko ima v zalogi

I. Knez, Ljubljana

Gospodstvska 3.

Mesar. pomočnik

dobro izvežban, se sprejme takoj. — Ponudbe pod »Mesarija« upravi »Slovenca«.

Dekle z dežele

ki zna nekoliko šivati in ima veselje do gospodinjstva, želi primene službe. Najraje kje v mestu pri kakim mirni in kršč. rodbini. — Naslov v upravi lista pod št. 7758.

INŽENIR - KEMIK

državljan S. H. S., se sprejme v večji kemični tovarni v Ljubljani. Prednost imajo neozhejeni inženirji z večjo prakso. Ponudbe s prepisi spriceval je poslati na upravo »Slovenca« do 30. t. m. pod šifro: »Kemik« 7786.

STANOVANJE

2 sob in kuhinje v I. nadst., oddam proti predplačilu za dve leti najboljšemu ponudniku. Ponudbe upravi pod: »Solčno stanovanje« 7825.

Mlinarski pomočnik

več v valjenem in kmet-skem mlinu, trezen, pošten in marljiv, se sprejme. Ponudbe na naslov: Habroslav Mastnak, valjni mlin, št. Jurij ob juž. žel. 7774

Zdrav DEČEK

petnajstleten, z dežele, želi h krščanskemu moštru za krojaškega vajenca z oskrbo. — Dopis pod »Pošten« upravi lista pod št. 7793.

MLINSKI skladiščnik

Išče se za neki voliki mlin v bližini Osijeka skladiščnik, okoli 40 let star, vešč v poznavanju žita ter okreten in samostojen v obzevanju z delavci kakor tudi v vseh notranjih skladišnih poslih. Prednost imajo neozhejeni ter taki, koji so že službovali v sličnem svojstvu, a morejo se ponuditi tudi oženjeni. Nastop službe čim prej. — Ponudbe na upravo lista pod št. 7781.

PRODAJALKA

izučena modne stroke ter izurjena v prodaji vsakovrstnega perila, išče primerne namestitve. Ponudbe upravi pod Dobra prodajalka 7720.

Deklico

marljivo in pošteno, za hišno opravila, sprejme takoj rodbina treh oseb. Mesečna plača 500 Din. Samo deklke, ki so stalne in resne, naj se oglase na naslov: Rudarsko trgovsko društvo, Ruma, Srijem. 7761

Priporoča se

staroznana solidna trdka

Gričar & Mejač

konfekcija

samo

Šelenburgova ul. 3.

Kupim več dobro ohranjenih šivalnih strojev.

Ponudbe na: IV. KROSELJ, Kette-Murnova cesta 15.

Dober ŠIVALNI STROJ

prodam pod ceno. Naslov v upravi lista pod št. 7841.

PLETILNI STROJ št. 8

naprodam. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 7828.

Registrir. BLAGAJNA

»Monopol«

zelo dobro ohranjena, se proda. Pojasnila daje Jos. Černelč, Sv. Peter pod Sv. gorami. 7816

IŠČEM

v pritličju, kleti ali dvorišču PRIMEREN PROSTOR za adaptacijo pekarije. Naslov v upravi lista pod št. 7796.

ZASTONJI

ne — pač pa po zelo nizki ceni se dobe

DAMSKI KLOBUKI

na Sv. Petra cesti št. 23, I. nadstropje, pri KRISTINI STADLER. In sicer: FILC-KLOBUKI po 60.— Din, ŠPOTRNE KAPE po 90.— Din, moder. baržunasti klobuki pa od 180 Din naprej. Vsa popravila in v to stroko spadajoča dela se sprejemajo istotam po nizki in zmerni ceni. — Se priporoča K. Stadler, modistinja.

VIKTORIA

šivalni stroji so biser nemške tehnike

Generalno zastopstvo in samoprodaja za Jugoslavijo

EM. FISCHER

Zagreb, Sudnička 3

Telefon 18-06

Novosti! Cene znižane! Novosti!

Modni salon

Stuchly-Maške

Oglejte si izložbe klobukov!

Cene nizke, dobro blago!

Popravila točno in ceno!

Autobus - promet na pokopališče in Ježico

se v toliko popravi, da bo avtobus vozil od FI-GOVCA tja in nazaj. - Krekova vila je samo medpostaja.

Tvrđka Adamčič & Šušteršič.

Gorkodar prava dobrota rodbin.

Kot nastavek, se pritrji k lončeni peči ali štedilniku, enostavno, brez kopanja in druge nadloge. Segreje sobe hitro in prihrani polovico kurjave. Cena izredno nizka. Patent prijavljen! - Naročila sprejema **Mihelič in drug, Ljubljana**, Dunajska cesta 41. - Telefon št. 777. Zastopstvo v Mariboru: **Joško Ratajč, klepar**, Pobrežka cesta 8.

Kanarčki

harcerji, zlatni vrvinci, izvrstni pevci po 200, 250, 300 D plemenite samice 50 D, razpoložljive na vse strani, proti jamstvu, da plit pride živ.

Franc Smid elektrarna Dobrava-Vintgar, p. Jesenice.

ČREVA

Suha goveja čreva - najboljša kvaliteta dobavljiva franko za ceno 1 dinar po metru

Jugo - čreva

Zagreb

Petrova ulica št. 2 a

Naročila se sprejemajo pošteš od 50 metrov. Pri isti tvrdki se dobivajo še vsa ostala čreva, kakor tudi vse klobasičarske potrebščine

Dvonadstr. hiša

poletni kolodvor Ptuj, posebno primerna za tovarno ali izvozno trgovino, obstoječa iz 3 stanovanj, vsako po 3 sobe, kuhinja, kopalnica itd. in enega stanovanja z 2 sobama, kuhinjo itd., parketna tla, elektr. luč in vodovod, zelenjadni vrt, hlevi, remize, 1585 m² zemljišča, ugod. napredaj. - Pojavlja: **R. WRATSCHKO - PTUJ.**

Čaj K. C. Popoff

se zopet dobiva v vseh boljših trgovinah

Generalno zastopstvo: **C. C. Latipak S. C., Zagreb**

Vlaška ul. 46 a. Telefon 2-73.

Najlepše M. klavževo in božično darilo

je vsekakor

ŽEPNA ŠTAMPILJKA

peresnik - štampiljka - svinčnik - pečat

VSE V ENEM KOŠU!

Dobi se edinole pri tvrdki

T. RABIČ, LJUBLJANA, Ko'odvorska ulica št. 26

Edino najboljši šivalni stroji so le

JOSIP PETELING-A

znamke Gritzner, Adler, Phönix za rodbino, obrt in industrijo. Posamezni deli za stroje in Lamerz igle.

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Pouk brezplačno.

SALAMA

prve vrste novo blago popolno zrela

dobiva se povsod

Prva hrvatska tvornica salame, sušenega mesa in masti

M. Gavrilović in sinovi d. d. Petrinja.

Zastopstvo za Ljubljanski in celjski okoliš

R. Bunč in drug, Ljubljana - Celje.

25. novembra otvoritev

modne in manufakturne trgovine

Jos. Karničnik

MARIBOR, Slovenska ulica 10

Royal Mail Line

Kr. angleška pošto-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS

Zagreb

Trg i. št. 17.

Redn. potniški promet

Hamburg - Cherbourg - Southampton v

Novi York in Kanado

Cherbourg - Liverpool - Southampton v

južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda, - Kab. ne 3. raz. z 2 in posteljami

Udobnost - Sigurnost - Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagorgjeva ulica 91. - Ljubljana, Kolodvorska 26 - Me'kovč, Ivo Veraia. - Split, Dioklecijanova obala 8 - Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzojavni naslov za vsa gornja podzastopstva „ROYMAILPAC“.

Za Bosno, Hercegovino, Damacio in Crno goro

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruz.

Naslov za brzojavke: Prometna banka.

AMERIKANSKA REKLAMA.

Podaljšano do 20. decembra.

Mi hočemo dokazati vsakomur, da je naša na nov način sestavljena krema za čevlje znamka »LEBIN« boljša od vsake druge radlega pa nič dražja. Da pa se lahko vsak sam prepriča o njeni kvaliteti, bomo od 1. X. do 20. XII. t. l. pošiljali posebne velike škatle ca. 32 dkg vsakemu, ki jo naroči za ceno Din 40.—. Zraven pa smo razpisali velika darila, katera se bodo razdelila med te naročnike naše kreme »LEBIN«.

Božične nagrade.

1 4 sedežni avto »Ford«	1 spalna soba iz trdega lesa
1 motorno kolo »Puch«	1 čistilnica za žito
1 spalna soba iz mehkega lesa	1 pisalni stroj
1 kolesel za enega konja	2 pluga
1 kuhinjska oprava	10 moških dvokoles
4 šivalni stroji »Singer«	10 zlatih ur za ženske
10 zlatih verižic za moške	10 zlatih verižic za ženske
10 srebrnih moških ur	10 srebrnih ženskih ur
10 srebr. moških verižic	10 srebr. ženskih verižic
10 srebrnih zapestnic	10 zlatih zapestnic
2 garnituri srebrnega jedilnega orodja	4 potni kovčki iz usnja
10 ženskih ročnih torbic	2 porcelanasta servica za 6 oseb
1 dvosedežni avto	10 mošk. usnj. denarnice

Ta darila se razdele ako bo vsaj 35.000 naročnikov. Ako bo manj naročnikov, se razdele so razmerno manj daril po načrtu, ki se nahaja pri dr. Josipu Barle, notarju v Mariboru. Ako število naročnikov ne bi doseglo 2000, se darila ne bodo delila.

Kako se krema „Lebin“ naroči.

- Po poštni nakaznici se pošlje Din 40.— in se napiše natančen naslov.
- Zadaj na odrezek je napisati rešitev uganke.
- Za poslani znesek Din 40.— dobite po pošti franko eno veliko škatlo ca. 32 dkg najfinejše kreme »LEBIN«, črno ali rumeno, kakor želite.

Uganka:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

			15
	5		15
			15

Te številke je tako postaviti posamezno v kvadrate, da ako se seštejejo od katerekoli strani, je skupni znesek 15, kakor kaže slika.

Natančni načrt glede razdelitve daril leži v zapečateni kuverti pri g. notarju Josipu Barle v Mariboru.

Na razna vprašnja, kar bi bilo s tem v zvezi, se ne bo odgovarjalo.

Darila se bodo razdelila dne 22. decembra t. l. pod kontrolo g. dr. Josipa Barle v Mariboru. Kdor nepravilno reši, je izključen od tekmovanja za darila, vendar pa dobi kremo, ako pošlje denar. - Tisti, katerim bodo nagrade priznane, se obveste še isti dan, vsi ostali pa do 28. dec.

Naročila in denar je nasloviti na Izdelovalnico kreme »LEBIN«, Hoče pri Mariboru ali pa na g. notarja dr. Jos. Barle, Maribor, Aleksandrova c. 14.

„LEBIN“, Hoče pri Mariboru.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

V tem trenutku je nekaj teh nesrečnic, ki bogve kako dolgo že niso zavžile grizljaja, skušalo privabiti ptice na način, da so jim prožile zrnja.

Po cele ure leže na razbeljenih tleh nepremično kakor mrtve in čakajo, da jim pride v roko neumen ptič. Njihov način limanic res ni bogve kako premeten, treba je zares avstralskih ptičev, da nasedejo nanje.

Divjaki so postali medtem popolnoma domači. Ker so videli, da so popotniki dobri, so se začeli gnesti okrog voza, Glenarvanovi so imeli čez glavo opravo, ki so zadrževali tatinsko družbo. Divjaki so govorili sikašč jezik, pomešan s cmokanjem in mlaščkanjem, ki je bil čisto podoben živalskim glasovom. Vendar pa je premetel ta jezik tudi navihano-sladke glasove, med katerimi se je najčesče ponavljala beseda »noki, noki«. Tudi kretnje so bile zadosti zgovorne. Vse skupaj je pomenilo samo: »daj mi, daj mi!« in se je nanašalo na vsako najmanjšo stvarco, ki so jo divjaki zapazili pri popotnikih. Koliko je imel opraviti gospod Olbinett, da je ubranil prtljago, posebno pa še živila!

Sestradini ubožci so pogledovali na voz z neizmerno poželjivostjo in kazali ostre bele zobe, ki so na brž že kdaj trgali kosce človeškega mesa. Res je, da večina avstralskih plemen ni ljudožrska, ali to velja samo za mirne čase, le malo pa je divjakov, ki bi se branili jesti meso premaganega sovražnika.

Po Helenini priporočji je Glenarvan ukazal, da razdele še nekaj živeža. Divjaki so razumeli, kaj namerava, in začeli izražati hvaležnost na način, ki bi moral ganiti do solz še tako trdo srce. Začeli so rjuti kakor divje zveri, ko jim čuvar nese vsakdanjo hrano. Ne da bi dali prav majorju, so popotniki vendar morali priznati, da je to pleme zelo, zelo blizu živalim.

Gospod Olbinett je kot dvorljivi človek mislil, da mora ponuditi najprej ženam. Toda revice si niso

upale jesti pred strašnimi gospodarji, ki so se vrgli na prepečenec in presušeno meso kakor gladna zver.

Miss Mary je pomislila, da je očka mogoče vjetnik pri takih živalskih črneih, in nehoti so ji prišle solze v oko. V duhu si je zamišljala, koliko mora trpeti človek, kakor je bil kapitan Grant, če je suženj takega blodnega rodu, ko mora prenašati vso to revščino, lakoto in slabo ravnanje.

John Mangles, ki jo je ves čas opazoval z vidnim nemirom, je ugenil misli, ki so ji navdajale sree. Vedel je, da ji ustreže, če povpraša čolnarja z Britanije.

»Ayrton, mu je dejal, ali ste ušli takim-le divjakom?

— Da, kapitan, je odgovoril Ayrton. Vsa ta ljudstva v avstralski notranjštini so si podobna. Samo to je, da vidite tukaj le peščico lačnih divjakov, na bregovih Darlinga pa so mnogoštevilna plemena, ki jim zapovedujejo glavari z neomejeno oblastjo.

— Kaj pa naj dela Evropejec v sredi med takimi divjaki?

— Kaj naj počne? Kar sem počel jaz: lovil sem živali in ribe, udeleževal sem se njihovih bojev. Dejal sem vam že, da ravnamo z njim tem bolje, čim več jim koristim. Recimo, da je vjetnik prebrisan in pogumen, pa bo kmalu veleugleden član plemena.

— Pa je vseeno vjetnik? je vprašala Mary.

— Pa kako ga nadzirajo? Ne podnevi ne ponoči ne more narediti koraka.

— In vendar se vam je posrečilo, Ayrton, da ste pobegnili, se je vmešal major, ki je doslej samo poslušal.

— Da, gospod Mac Nabbs, ker je prišlo do boja med mojim plemenom in sosednjim ljudstvom. Posrečilo se mi je. Sedaj sem vesel, in ni mi žal. Če pa bi moral pobegniti še enkrat, mislim, da bi imel raje večno sužnost kakor pa strahotne muke, ki sem jih moral pretrpeti na begu po negotoljubnih pustinjah notranje Avstralije. Bog čuvar kapitana Granta in ga navdahní, da ne poskusi kaj podobnega!

— Res je, gospodična Mary, in želeli moramo, da bi bil vaš oče še ujetnik črnega rodu. Tako nam bo veliko lažje poiskati njegovo sled kakor pa, če blodi po neizmernih gozdovih.

— Ali še vedno upate? je vprašala dekle.

— Še vedno, miss Mary, in sem trdno uverjen, da vas vidim z božjo pomočjo še srečno!

Rosne oči gospodične Marije so pričale jasno, kako je hvaležna kapitanu za tolažilne besede.

Med tem razgovorom se je začelo med divjaki ne-navadno gibanje. Njihov bojni krik je začel odmevati vsepovsodi. Tekali so semtertja in hiteli k orožju v divjem srdi.

Glenarvan ni vedel, kaj pravzaprav hočejo. Major je povprašal Ayrtona:

»Pravite, da ste živeli dalje časa med Avstralci, brez dvoma znate tudi njihov jezik?

— Malo že, je odgovoril čolnar, zakaj kolikor plemen, toliko narečij. Mislim pa, da se ne motim, če pravim, da hočejo v znak hvaležnosti pokazati vašemu blagorodju avstralski boj.

Ayrton je v resnici zadel pravo. Brez posebnega uvoda so se divjaki napadli drug drugega. Borili so se tako divje, to se pravi, igro so igrali tako dovršeno, da bi bimel človek, ki ga niso opozorili, vse za bridko resnico. Avstralsci so prvovrstni glumci — tako vsaj pripovedujejo raziskovalci — in tudi pri tej priliki niso skrivali svojega talenta.

Njihovo napadalno in obrambno orožje sta bili debela lesena gorjaka, ki razbije najtrše črepanje, in neka vrsta indijanskega »tomahavka«, zelo trdega nabrušenega kamna, ki je pritrjen z lepljivim gumi-jem na dvoje palice. Ta bojna sekira ima deset čevljev dolg ročaj in je strašno orožje v boju in koristno orodje v miru, ker seka veje in glave, reže telesa in drevje, kakor nanese.

Vsa ta orožja so vihte razdivjane roke med hrupom, ki je segal do neba. Bojevniki so se gnali drug na drugega. Ta je padel kakor mrtve, oni je zanal zmagovalno pesem. Ženske, posebno starejše, so se zdele obsedene po zlobnem demonu vojne. Vzpodbujale so može v boju, trgale navidezne mrtvece in jih obdelavale z divjostjo, ki bi v resnici ne mogla biti strašnejša. Vsak trenotek — vsaj lady Helena se je bala — se sprevrže šala in igra v resnično bitko. Sicer pa so otroci, ki so se tudi borili, znali svoj posel veliko bolj odkritosrčno. Podivjani dečki in še bolj deklice so si delili z največjo vnemo čisto prave brce.

Priporočamo »Ljudske knjižnice v Jugoslavanski knjigarni v Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volčji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din. 20. zv.: Kralj gorá, br. 18 Din, vez. 30 Din. — KOL.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamnigorici

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija)

Brzovajke: Zadruga Kropa

Telefon interurban: Podnart 2

Žebli za normalne in ozkotirne železnice — Žebli za ladje, črni ali pocinkani — Žebli za zgradbe, les itd. — Žebli za čevlje — Spojke za odre in prage — Spojke za ladje in splave — Železne brane — Kljake za podobne, zid, cevi, žlebove itd. — Vijaki z maticami — Podložne pločice — Matice — Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd. — Vijadni čepi — Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje — Ilustrovani ceniki na razpolago

Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Božične okraske

jaslice, pastirčice, prtičke k jaslicam, svečice, držala za svečice, bengalične vžigalice, čudežne sveče, barvan krep in svilen papir, božične in novoletne razglednice, cvetlično perje, cvetje ter žico za cvetlice — priporočila najceneje veletrgov.

OSVALD DOBEIC

LJUBLJANA,

Sv. Jakoba trg št. 9.

Velika izbira! — Točna posrežba!

Sukno in velour za plašče

Doubi za površne suknje

Kamgarn in modni ševijot

za moške in ženske obleke in drugo manufakturno blago v veliki izbiri po zanesljivi nizki ceni priporočila obče znana trdka

R. Miklauc „Pri Škofu“ Ljubljana

Zunanjim naročnikom se dopolnjejo vzorci na zahtevo poštine prosto.

Kdor si želi nabaviti solidno in poceni pohištvo, kakor: spalnico, jedilnico, kuhinjo, naj se obrne na „LIPO“ zadrugo mizarjev v št. Vidu n. Ljubljano

Imamo v zalogi vse vrste pohištva iz trdega in mehkega lesa. Cene brezkonkurenčne! — Blago zajamčeno solidno. — Izdelujemo tudi po naročilu. Damo na obroke. — Zahtevajte cenik!

Prosimo ponudbe za več vagonov suhega trdega in mehkega lesa.

Velika prodaja radi pomanjkanja prostora!

Sukno za ženske obleke, čista volna od Din 35.— naprej
Štoli za plašče, 130—140 cm široki „ Din 90.—
Moški štoli „ Din 70.—
Kasane, čista volna, 100 cm široko „ Din 65.—
dalje sifoni, barhenti, cefirji i. t. d.

Dolček in Marini Maribor
Gospodarske ul. 27

Najpopolnejši so novi

„PFAFF“-brzošivalni stroji

Za vsakovrstno obrt in industrijo najbolj priporočljivi
Večletno jamstvo. — Brezplačen pouk v vezenju.
Znižane cene! Plačljivo na obroke.

Ign. Vok

Ljubljana

Novomesto

VINSKA VELETRGOVINA V SLOVENIJI

išče ravnatelja.

Sprejememo samo strokovno in trgovsko popolnoma izvežbano moč. Stanovanje na razpolago — prejemki po dogovoru. — Ponudbe na ALOMA Company, Ljubljana, pod šifro: »VINO«.

OBLEKA

moške iz celškega sevijota in fina dunajski konfekcija Din 580. fina damska volnena obleka Din 220. Damski plašč Din 400. Isenka vska obleka Din 190. dekliske obleke Din 50.

Razpošilja veletrgovine R. Stermecki, CELJE št. 18

Ilustrovani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoj, vzorc od sukna kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor prida v viškom osebno kupoval dobi nakupu primerno povrnitev volnje. Naročila čez Din 500 pošline prosto. Trgovci engrass cene.

TRGOVCI! Zahtevajte cenik in vzorce

čudežnih sveč za Božič

edini slovenski izdelek, najcenejši in najboljši Bengalične žveplenke, bengalične svečice, BENGALIČNI OGENJ v vseh barvah brez žvepla in smrada za miklavževe večere in gledališke odre — Lovske patrone vseh kalibrov v razl. bengal barvah — Aparat proti vlonu, za vinograde in dr.

Ceni k ognietmetnih predmetov se pošlje na zahtevo »PYROTA«, I. jugoslov. pirotehn. tovarna, CELJE.

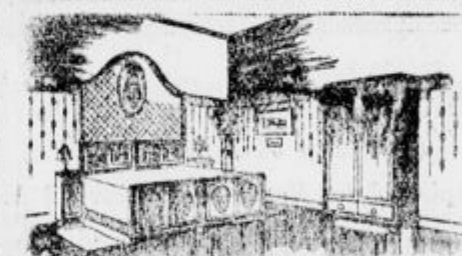
Premog, drva, oglje, briketi, koks.

»ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8, Ljubljana. — Tel. 220.

Tovarniška zaloge pohištva

od najfinejših do najprostejših opreme
po izredno znižanih cenah se dobi pri

ANDREJ KREGAR, tovarna pohištva

St. Vid nad Ljubljano nasproti kolodvoru Vižmarje

Na velesejnu razstava v paviljonu „E“

Znižane cene!

Za jesensko prodajo

kolesa in šivalni stroji

cene znatno znižane pri

J. GOREC

Palača Ljubljanske kreditne banke

Znižane cene!

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun pošto čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem ieklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.